

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: N4106 Zemědělská specializace

Obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Katedra: Katedra krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Porovnání obsahu projektů pozemkových úprav v rámci České
republiky a středoevropského regionu

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jana Moravcová, Ph.D.

Autor:

Bc. Lucie Zíková

České Budějovice 2015

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta zemědělská

Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie ZÍKOVÁ**
Osobní číslo: **Z13571**
Studijní program: **N4106 Zemědělská specializace**
Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**
Název tématu: **Porovnání obsahu projektů pozemkových úprav v rámci České republiky a středoevropského regionu**

Zadávací katedra: **Katedra krajinného managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Zpracování literární rešerše vztahující se k tématu diplomové práce.
Výběr vhodného souboru pozemkových úprav v České republice.
Výběr odpovídajících pozemkových úprav v rámci středoevropského regionu.
Výběr kritérií pro porovnání obsahu jednotlivých projektů pozemkových úprav.
Analýza stanovených parametrů popisujících obsah zvolených pozemkových úprav.

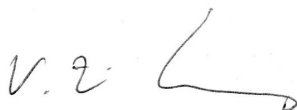
Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **50 stran textu**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

ČÚOP. 1994. Metodika mapování přírody a krajiny. Praha: Český ústav ochrany přírody.
DOLEŽAL, P., PAVLÍK, M., STRÍTECKÝ, L., DUMBROVSKÝ, M., MARTÉNEK, J. 2010. Metodický návod k provádění pozemkových úprav. Praha: Ministerstvo zemědělství - Ústřední pozemkový úřad. 173 s.
LÖW, J., MÍCHAL, I. 2003. Krajinný ráz. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce. 551 s. ISBN 80-86386-27-9.
MADĚRA, P., ZIMOVÁ, E. (Eds). 2005. Metodické postupy projektování lokálního ÚSES. Brno: Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně a Löw a spol. 277 s.
PELLANTOVÁ, J. 1994. Metodika mapování krajiny pro potřeby ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona ČNR 114/92 Sb. Praha: Český ústav ochrany přírody. 34 s.
SKLENIČKA, P. 2003. Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleničková. 321 s. ISBN 80-903206-1-9.
Časopisy Landscape and Urban Planning, Land Use Policy, Landcape Ecology, Urbanismus, Pozemkové úpravy ?

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jana MORAVCOVÁ, Ph.D.**
Katedra krajinného managementu

Datum zadání diplomové práce: **7. března 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2015**

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13 ④
370 05 České Budějovice

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

L.S.

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 7. března 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to- v nezkrácené podobě- v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných zemědělskou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:20. 4. 2015.....

Podpis:

Poděkování

Touto cestou bych chtěla velmi poděkovat vedoucí mé diplomové práce paní Ing. Janě Moravcové Ph.D. Poděkování jí patří především za odborné vedení práce, cenné připomínky a ochotu, kterou projevovala po celou dobu mého studia. Za velkou podporu a trpělivost děkuji i celé mé rodině a blízkým přátelům.

Abstrakt

Cílem této diplomové práce je zpracování literární rešerše a porovnání obsahu projektů pozemkových úprav v rámci České republiky a Slovenské republiky. Tato práce vznikla na základě dostupných literárních pramenů, databází veřejných institucí, podkladů pozemkového úřadu Slovenské republiky a soukromé projektové kanceláře GEOPOZEM CB v Českých Budějovicích.

Diplomová práce zahrnuje stručnou historii pozemkových úprav do roku 1993, kdy došlo k rozpadu Československé republiky. Následně je práce zaměřena na jednotlivé soubory pozemkových úprav samostatně v rámci České a Slovenské republiky, výběr kritérií pro porovnání obsahu jednotlivých projektů pozemkových úprav a analýzu stanovených parametrů popisující obsah zvolených pozemkových úprav.

Klíčová slova: Projekt pozemkových úprav, fragmentace, Česká republika, Slovenská republika, porovnání

Abstract

The aim of this thesis is the literature review and comparing the projects of land consolidation in the Czech Republic and the Slovak Republic. This work is based on the available literature, databases of public institutions and documents of Land office in Slovak Republic a private engineering office GEOPOZEM CB IN Budweis.

The thesis includes the short history of the land consolidation until year 1993, when Czechoslovakia was split for two countries. Subsequently, the work is focused on individual files land consolidation, separately within the Czech and Slovak Republic, the selection of criteria for the comparison of various projects of land consolidation and analyzing the specific parameters describing the content of chosen land consolidation.

Keywords: Project of land consolidation, fragmentation, Czech Republic, Slovak Republic, comparison

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Literární rešerše.....	10
2.1. Historický vývoj pozemkových úprav.....	10
2.1.1. Období starověku.....	10
2.1.2. Období feudalismu.....	11
2.1.3. Období kapitalismu.....	12
2.1.4. Období socialismu	15
2.1.5. Pozemkové úpravy po roce 1989.....	17
2.2. Česká republika	18
2.2.1. Metodologie pozemkových úprav	18
2.2.1.1. Definice pozemkových úprav v České republice.....	18
2.2.1.2. Cíl pozemkových úprav	18
2.2.1.3. Formy pozemkových úprav.....	18
2.2.1.4. Obvod a předmět pozemkových úprav	19
2.2.1.5. Účastníci řízení o pozemkových úpravách	20
2.2.1.6. Náklady na pozemkové úpravy	20
2.2.2. Proces pozemkových úprav	21
2.2.2.1. Etapy projektu komplexních pozemkových úprav.....	21
2.2.2.2. Zahájení řízení.....	22
2.2.2.3. Úvodní jednání	22
2.2.2.4. Sbor zástupců	22
2.2.2.5. Soupis a ocenění nároků vlastníků.....	23
2.2.2.6. Přiměřenost kvality a výměry	23
2.2.2.7. Návrh pozemkových úprav	24
2.2.2.8. Rozhodnutí o pozemkových úpravách.....	24
2.2.2.9. Realizace pozemkových úprav.....	25
2.3. Slovenská republika	26
2.3.1. Metodologie pozemkových úprav	26
2.3.1.1. Definice pozemkových úprav ve Slovenské republice	26
2.3.1.2. Obsah pozemkových úprav	26
2.3.1.3. Formy pozemkových úprav.....	26
2.3.1.4. Obvod pozemkových úprav a projektu	27
2.3.1.5. Účastníci řízení o pozemkových úpravách	27
2.3.1.6. Náklady na pozemkové úpravy.....	28
2.3.2. Proces pozemkových úprav	29
2.3.2.1. Etapy projektu komplexních pozemkových úprav.....	29

2.3.2.2. Řízení o začátku pozemkových úprav.....	30
2.3.2.3. Rozhodnutí o povolení nebo nařízení pozemkových úprav.....	31
2.3.2.4. Řízení o pozemkových úpravách	31
2.3.2.5. Realizace projektu pozemkových úprav	32
3. Cíl práce	33
4. Metodika práce.....	34
4.1. Materiály	34
4.2. Metodika.....	36
5. Výsledky a diskuze	38
5.1. Komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území Černá v Pošumaví.....	38
5.2. Projekt pozemkové úpravy v katastrálním území Bohatá	46
6. Závěr	61
7. Literatura a zdroje	63

1. Úvod

„Myslím, že jsme to již všichni mnohokrát slyšeli, ale je nutné to opakovat: největším bohatstvím každého státu není ropa ani zlato, ale půda a voda" (Cílek, 2006).

Krajina na území České a Slovenské republiky prošla vlivem působení člověka složitým vývojem. Po staletí zde probíhaly velmi rozsáhlé majetkové změny, které se vážně podepsaly na jejím vzhledu. Dá se říci, že vlastnictví půdy bylo po dlouhá období odrazem společenských a politických vlivů. Rozdrobenost pozemkového vlastnictví byla díky zrušení poddanství a dědičným zákonům tak velká, že neumožňovala samostatné využívání zemědělské půdy. Právě pozemkové úpravy začaly být viděny jako nástroj k jejímu odstranění, který se začal významným způsobem podílet i na organizaci krajiny jako prostorové mozaiky určitého území.

V období feudalismu docházelo k uspořádání pozemkové držby mezi vrchností a poddanými, přičemž v podmínkách kapitalistické společnosti bylo hlavní úlohou pozemkových úprav scelování fragmentovaných pozemků. To, co bylo prováděno po znárodnění půdy v období socialismu s krajinou a půdou ve venkovské krajině, nelze ani nazvat pozemkovou úpravou (Váchal a kol., 2011). V současných podmínkách naší společnosti pozemkové úpravy vystupují jako nenahraditelný prostředek v racionálním využívání, uspořádání a ochraně zemědělského půdního fondu (Rybářský a kol., 1991).

Na území Evropy neexistují dva státy, kde by došlo k tak dynamickému vývoji ve vlastnictví majetku tak, jak tomu bylo na území České a Slovenské republiky s vlastnictvím půdy. Od vzniku Československé republiky obrovské množství pozemků změnilo svého vlastníka na základě právních změn. Tato nestabilita k vlastnickému právu rovněž dokazuje, jak velkými politicko-hospodářskými změnami bylo území naše a našich sousedů zasaženo (Zeman, 2013). Po roce 1993 došlo k rozdělení Československé republiky na dva samostatné státy, čímž se vývoj provádění pozemkových úprav v obou republikách, od sebe začal nepatrně odlišovat.

2. Literární rešerše

2.1. Historický vývoj pozemkových úprav

2.1.1. Období starověku

Nejstarší formy zemědělské činnosti jsou neodmyslitelně spojeny s výskytem prvních civilizací, kterými jsou dle doložených historických pramenů starověká Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína i kultury antického Řecka a Říma. Zde se začali utvářet první usedlé agrární společnosti, které se později rozšiřovali do celé Evropy a okolního světa (*Jonáš a kol., 1990*).

Obr. č. 1 Nástěnné fresky zobrazující obhospodařování zemědělské půdy (*Urban a kol., 2012*).

Zemědělství bylo po celý starověk a místy je až dodnes nejrozšířenějším a nejváženějším zaměstnáním, a tak není divu, že ve starověkých státech dosáhlo vysoké úrovně (*Augusta; Honzák, 1989*). Historické právní a technické prameny o rozsáhlém a technicky jednotném uspořádání půdy pro zemědělské účely a s nimi spojenými pracemi, zahrnující svědomité propracování právních a technických norem, půdního fondu, způsoby vytyčování, tvary jednotlivých pozemků, polní hospodářské cesty, znalost jakosti půd a vyhotovování písemných a měřičských operátů, které lze označit za pozemkové úpravy v pravém slova smyslu, však pochází až ze starověkého Říma. Politické, právní, sociální, hospodářské a technické podmínky římských prací v porovnání s podmínkami současnými, byly zcela odlišné, avšak na svědomité, Římány propracované provádění úprav pozemků, dnes pohlížíme jako na první pozemkové úpravy v Evropě. Představují i jakýsi praobraz pozemkových úprav 19. a 20. století realizovaných jak v České republice, tak i ve velké části evropských států (*Němčenko, 1967*). Je jisté, že bez kultury, která byla vytvořena našimi antickými předky, by nebylo ani moderní Evropy (*Honl; Procházka, 1981*).

2.1.2. Období feudalismu

S rozvojem úrovně zemědělství, zejména zdokonalením náradí, využitím zvířat k tahu a lepším výběrem pěstovaných plodin se rozloha zemědělských pozemků neustále zvětšovala. V tomto důsledku se zemědělská výroba přesunula z nížin do středních a vyšších poloh, lesů a později i louky ustupovaly orné půdě (Jonáš a kol., 1990). Od konce 11. století začala populace Evropy rapidně růst, z důvodu ukončení stěhování národů. Podoba Evropy byla podstatně změněna a s ní i krajinný ráz. Probíhalo zde masivní odlesňování území, v jehož oblastech vznikaly husté sítě osad (Němčenko, 1970). Během 12. a 13. století se díky rostoucím výnosům ze zemědělství natolik zvyšovala populace, že si to vynutilo přestavbu starých sídelních území (Low; Míchal, 2001).

Jedním z významných komponentů agrárních dějin je středověká zemědělská kolonizace. Kolonizací bylo nazýváno zúrodnění dosud neobdělávané půdy, pouhé rozšíření polí určité vesnice, založení vesnice na „zeleném drnu“ nebo osídlování obdělávané půdy cizinci (Němčenko, 1970). Na vnější kolonizaci se podíleli starousedlíci, tedy převážně poddaní české národnosti. Do vnější kolonizace od 12. století do počátku 14. století již rozhodujícím způsobem zasáhli kolonisté z Německa a převážně směřovala do pohraničních i vnitrozemských hvozdů. Ve starém středoevropském sídelním území se podle odhadů do 14. století počet obyvatel až ztrojnásobil (Low; Míchal, 2001).

Místo a způsob zastavění osady, rozvržení pozemků a jejich přidělení jednotlivým osadníkům prováděli lokátoři. Postupovali přitom intuitivně s ohledem na konfiguraci terénu a vytvářeli tak normové typy osídlení, vyznačující se pravidelností půdorysu jak sídliště, tak polních tratí (Rybářsky a kol., 1991). Z těchto prováděných opatření můžeme lokátory nazvat prvními krajinnými inženýry. Nájem pozemků byl sjednáván písemnou smlouvou, byl dědičný a nevypověditelný (Dumbrovský a kol., 2004). V 15. století byla velká kolonizace v podstatě ukončena. V období od 15. do 16. století nastává útlum prací spojených s pozemkovými úpravami (Vlasák; Bartošková, 2007). Třicetiletá válka, do níž byla v 17. století zapojena téměř celá Evropa, spojena s velkým úbytkem obyvatelstva a nemocemi, tento úpadek hospodářského vývoje ještě více zesílila. Její dopad se negativně projevoval i v následujících stoletích.

2.1.3 Období kapitalismu

Česká republika

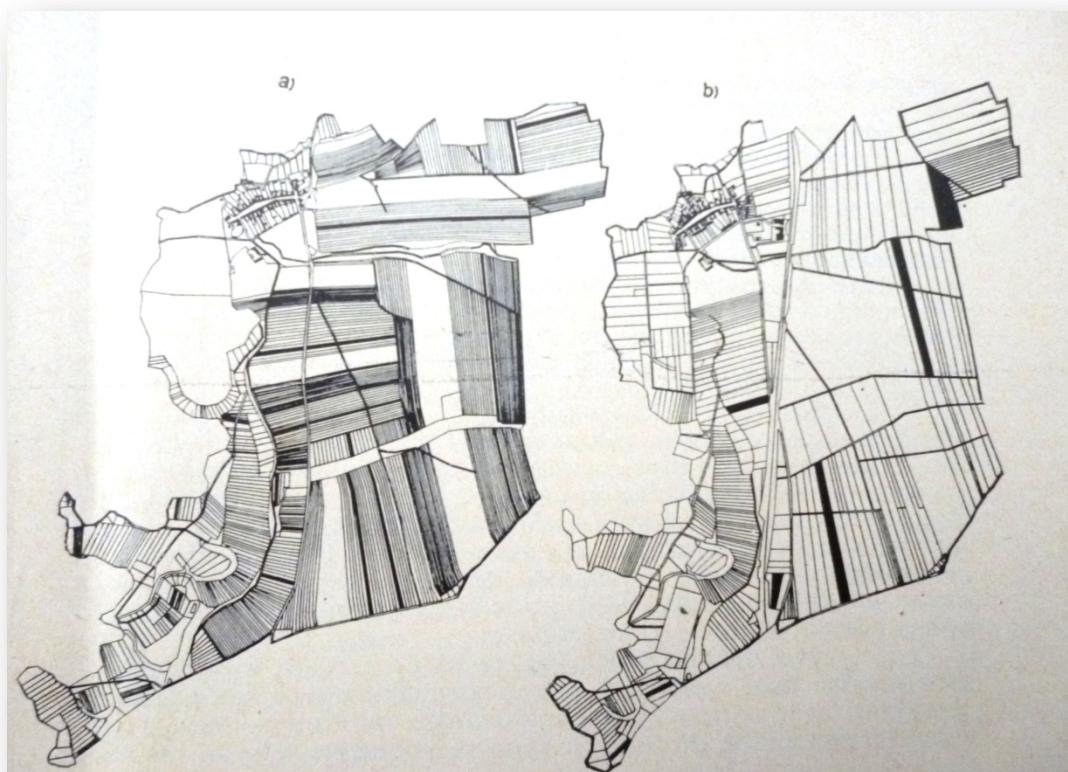
Zájem o úpravu rozdrobených pozemků se projevil v Evropě prakticky až v 18. století a byl provázen snahami o vědecké řešení tohoto problému. V českých zemích, patřících do tehdejšího Rakouska-Uherska, se realizovaly první snahy o pozemkové úpravy při aboliční pozemkové reformě v letech 1775-1785 jako takzvaná raabizace, což bylo rozdělení komorních, jezuitských a některých panských velkostatků na jednotlivé usedlosti mezi poddané (*Jonáš a kol., 1990*).

Obr. č. 2 Rolníky obdělávaná pole běžným nářadím (*Urban a kol., 2012*).

Základ pozemkových úprav moderního typu byl v českých zemích položen ve druhé polovině 19. století. Po zrušení roboty v roce 1848 se začala čím dál tím víc zvětšovat roztržitost pozemků, což bylo způsobováno převodem dědictví či odprodejem části pozemků. Tím se neustále zmenšovala průměrná výměra pozemků zemědělské půdy a vznikaly pozemky nepříhodných tvarů, z nichž některé nebyly z cest přístupné vůbec. Konečným důsledkem této situace bylo snižování hospodářských výsledků zemědělství (*Rybářsky a kol., 1991*). V českých zemích se pozemkové úpravy začaly provádět nejdříve na Moravě. Právě tam se nejvíce projevovala neuspořádaná držba. V roce 1857 došlo k prvnímu takzvanému dobrovolnému scelení pozemků, neboli komasaci, v obci Záhlinice u Holešova zásluhou pokrokového rolníka, poslance a pozdějšího starosty Františka Skopalíka (*Němeček a kol., 1975*).

Nejdříve byly sceleny polnosti, poté louky a pastviny a současně docházelo k vytvoření polních cest a příkopů za pomoci vlastníků pozemků (Vlasák; Bartošková, 2007). Toto scelení bylo zcela dobrovolné a muselo s ním vyslovit souhlas 100 % vlastníků půdy v obci (Rybářský a kol., 1991). Dalším typem úprav pozemků byla arondace, neboli zaokrouhlování či zarovnávání nepravidelných hranic pozemků (Vlasák; Bartošková, 2007). Časem nebylo možno dosáhnout souhlasu všech vlastníků pozemků, proto bylo nezbytně nutné vypracování scelovacího zákona. Mezi lety 1883-1887 byly vydány rámcové scelovací zákony pro Čechy, Moravu a Slezsko, které zajišťovaly scelování pozemků na základě souhlasu většiny vlastníků. Český sněm jej nepřijal, a proto se říšský zákon na Čechy nevztahoval. Tento právní stav byl převzat i do československého právního řádu po roce 1918 (Rybářský a kol., 1991).

Obr. č. 3 První dobrovolné scelování pozemků v našich zemích a – stav před scelováním, b – po scelování, černě vyznačené pozemky byly majetky Františka Skopalíka, obec Záhnilice, okres Kroměříž (Jůva a kol., 1978).

Slovenská republika

Na Slovensku, které bylo součástí bývalého Uherska, se pozemkové úpravy zpracovávaly podle uherských zákonů (*Němeček a kol., 1975*). Mají zde dlouhou tradici a je možné je charakterizovat několika vývojovými etapami (*Demo, 1998*). Nejstarší pozemkové úpravy a úpravy pozemkové držby na Slovensku se datují od roku 1836 (*Němeček a kol., 1975*). V období jejich začátků se pojily i s problémy uspořádání pozemkové držby mezi vrchností a poddanými a s úpravami urbaniálních poměrů. Urbaniát byl společenství poddaných určité obce, jejichž majetkové a užívací práva byly upravené urbářem. Urbář představoval smlouvu nebo listinu, ve které byly sepsané práva a povinnosti poddaných a obsahoval i upravený vztah mezi pánem a poddanými. Takové urbáře se na území Uherska vyskytovaly už ve 14. století (*Rybářsky a kol., 1991*). Mezi nejstarší druhy pozemkových úprav na Slovensku patří urbářské segregace, poměrné dělení, dělení společných pastvin a komasace neboli scelování pozemků (*Němeček a kol., 1975*) Právě ty patří mezi nejdůležitější pozemkové úpravy soukromé držby (*Rybářsky a kol., 1991*).

Na Slovensku je zásadní rozlišovat komasace před rokem 1908 a komasace vykonané později (*pce.sk, 1997*). V prvním případě šlo o urbářské komasace, ve kterých hlavní úlohou nebylo scelování pozemků, ale dělení pozemků do spoluvlastnictví jednotlivým urbářským usedlostem na základě napřed vykonané segregace. Po zrušení poddanství roku 1848, odkdy rolníci mohli volně disponovat s půdou, docházelo na Slovensku k velké rozdrobenosti pozemků.

Po smrti hospodáře se nedělil pouze zemědělský majetek, ale i každá parcela o to proto, aby ani jeden z dědiců nebyl poškozený s ohledem na bonitu, polohu pozemků a vzdálenost. Kromě rozdrobenosti pozemků se neupravenost pozemkové držby vyznačovala i velkou rozptýleností pozemků, neúčelnými tvary, nedostatečnou přístupností na pozemky i neupraveností katastrálních hranic (*Látečka, 2000*). V tomto období se úpravy pozemkové držby na území bývalého Uherska vykonávaly nejednotně a často se měnily. Při komasacích vykonaných po roce 1908 se za základ bral kromě pozemkové držby i stav pozemkové knihy (*Rybářsky a kol., 1991*). Komasační práce se dělily na vlastní komasace a vedlejší práce. Komasace vlastní spočívaly v scelení rozdrobených pozemků a byly prováděny buď pro celou obec, nebo pro jejich část (*Němeček a kol., 1975*).

2.1.4. Období socialismu

Československá republika

Po konci 2. světové války nastalo období takzvané Studené války, při níž si Spojené státy americké, jeho spojenci a Sovětský svaz socialistických republik rozdělily sféry vlivu v Evropě, při nichž železná opona sloužila k oddělení západního bloku od východního. Ve státech střední a východní Evropy, ovlivňované Sovětským svazem, docházelo k realizování socialistické ideologie, kdy veškeré soukromé majetky včetně zemědělských pozemků byly znárodněny a stát se tak stal majoritním vlastníkem pozemků i jiného majetku (*Dijk, 2003*). Toto znárodnění bylo v každé zemi provedeno jinak z hlediska historického pozadí a politické situace (*Ossko; Sonnenberg, 2002*).

Jinak tomu nebylo ani v Československé republice, kde roku 1945 proběhla konfiskace majetku zrádců, kolaborantů a nepřátel československého státu. Na Slovensku se konfiskace majetku vykonala dle nařízení Slovenské národní rady č. 4/1945 ihned po vyhlášení Košického vládního programu. V krajinách českých se tak stalo dle dekretů prezidenta Eduarda Beneše č. 12/ 1945. Zkonfiskovaný majetek byl následně obsazen obyvateli československého národa (*Rybářsky a kol., 1991*).

Starší druhy pozemkových úprav se v důsledku různých historických podmínek vyvíjely v českých zemích odlišně od Slovenska a tento stav trval až do vydání jednotného scelovacího zákona č. 47/1948 Sb. o některých technicko-hospodářských úpravách pozemků, který unifikoval různorodost scelovacích prací na území státu (*Němeček a kol., 1975*). Zásadní změnu do konání pozemkových úprav přinesl až zákon č. 69/1949 Sb. o jednotných zemědělských družstvech, jehož hlavní úlohou bylo zavedení zemědělské výroby. V období socializace zemědělství prodělávaly pozemkové úpravy tři hlavní etapy vývoje

První etapa spadá do období let 1950-1960, kdy vznikala Jednotná zemědělská družstva – JZD, nicméně jejich členská základna ještě nebyla ustálená a často se měnila (*Váchal a kol., 2011*). Uspořádání půdního fondu se zabezpečovalo formou jednoduchých hospodářsko-technických úprav pozemků – JHTÚP. Jejich úlohou bylo odstranit rozdrobenost pozemkové držby, vytvořit velké pozemkové celky a umožnit tak společné obhospodařování půdy (*Látečka, 2000*).

Druhá etapa nastala po úspěšném zakončení socializace vesnice. V období kolem roku 1960 docházelo ke koncentraci zemědělské výroby slučováním malých jednotných zemědělských družstev do větších podniků. Od začátku této etapy se zpracovávaly pro zemědělské podniky takzvané souhrnné projekty pozemkových úprav – SPÚ (*Němeček a kol., 1975*). Cílem těchto projektů se stalo maximální využití pozemků pro zemědělskou výrobu (*Váchal a kol., 2011*). Současně se zde projevovaly negativní důsledky tohoto socialistického budování v podobě zvyšování eroze půdy, znečišťování povrchových a spodních vod, likvidace rozptýlené zeleně i porušování mimo-produkčních funkcí krajiny (*Dumbrovský a kol., 2004*).

Obr. č. 4 Nekonečné lány orné půdy za socialismu, noční můra krajinných ekologů (*Urban a kol., 2012*)

Třetí etapa začala po roce 1974. Po zastavení prací na projektech pozemkových úprav se začaly zpracovávat takzvané generely pozemkových úprav, jejichž důsledkem bylo vytvoření ještě větších pozemkových bloků o výměře několik tisíc hektarů. V těchto projektech bohužel převládlo jednostranné hledisko využitelnosti mechanizačních prostředků a tím dosažení vyšší koncentrace výroby a uplatňování její účelné specializace (*Jonáš a kol., 1990*). Naštěstí se v posledním období podařilo v mnoha směrech zlepšit úroveň projektů a byla v nich navrhována řada významných opatření směřujících ke zlepšení životního prostředí. Po roce 1989 byla nastartována nová etapa historie pozemkových úprav, která byla zcela převratná a zásadní (*Váchal a kol., 2011*).

2.1.5. Pozemkové úpravy po roce 1989

S pádem komunismu nastala v Československé republice zcela nová éra provádění pozemkových úprav. Po období, kdy se politické a hospodářské poměry negativně podepsaly mimo jiné na organizaci a evidenci půdního fondu, s nimi souvisejících majetkoprávních vztazích a v neposlední řadě i na vzhledu krajiny (*agropoz.cz, 2010*), došlo v relativně krátkém období k obnovení vlastnických vztahů k půdě, transformaci zemědělského majetku, částečné privatizaci státní zemědělské půdy a reformě daně z nemovitosti (*Váchal a kol., 2011*).

V roce 1990 se ústavním zákonem č. 100/1990 Sb., kterým se doplnila Ústava Československé republiky, dostalo vlastnické právo občanů, právnických osob i státu na stejnou úroveň (*Látečka, 2000*). Roku 1991 vstoupil v platnost pro území České i Slovenské republiky restituční zákon č. 229/1991 Sb., znám též jako zákon o půdě, s jehož platností nastala éra restitucí, spojená s navrácením majetků původním majitelům a zlepšením péče o zemědělskou půdu (*Vlasák; Bartošková, 2007*). Tyto politická rozhodnutí a s tím související nastartování pozemkových úprav se stalo podmínkou pro obnovení demokracie a svobodné společnosti v obou státech (*Váchal a kol., 2011*).

Roztříštěnost vlastnických vztahů k půdě na převážné části území České i Slovenské republiky nedává předpoklady k efektivnímu obhospodařování zemědělských pozemků. Nejčastější problémy bývají poloha pozemků některých vlastníků uvnitř dnešních velkých bloků a současně i malá výměra a nevhodný tvar těchto pozemků. Z praktického hlediska to znamená, že převážná část pozemků ve svých původních hranicích je zcela nepřístupná nebo je nelze obdělávat dnešní běžnou mechanizací (*Sklenička, 2003*).

V současné době pozemkové úpravy v České i Slovenské republice zlepšují a zabezpečují přístup k roztříštěným pozemkům navrácených během restitucí, slouží k zavádění pořádku ve vlastnictví, provádění protierozních opatření, ochraně a tvorbě krajiny, úpravě vodohospodářských poměrů a posílení ekologické stability krajiny (*Vlasák; Bartošková, 2007*).

2.2. Česká republika

2.2.1. Metodologie pozemkových úprav

2.2.1.1. Definice pozemkových úprav v České republice

Účel současných pozemkových úprav, a tím také jejich význam je v České republice obsažena v § 2 zákona č. 139/2002 Sb. Tento zákon stanovuje: „Pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech se k nim uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena. Současně se s jejich pomocí zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako nezbytný podklad pro územní plánování“ (*Zákon č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, § 2*)

2.2.1.2. Cíl pozemkových úprav

Každý projekt pozemkových úprav má několik cílů, podle toho, kolik je důvodů pro jeho zahájení. Nicméně jedním ze dvou hlavních cílů pozemkových úprav je vytvoření územních předpokladů pro zpřístupnění, racionální využívání a ochranu zemědělského půdního fondu. Tím druhým a v žádném případě neméně významným cílem je ochrana a obnova krajiny a přírodních zdrojů (*Sklenička, 2003*).

2.2.1.3. Formy pozemkových úprav

Jednoduché pozemkové úpravy

Jednoduché pozemkové úpravy bez přechodu vlastnických práv se používaly při navrácení půdy během restitucí. Tyto úpravy pozemků se zpracovávaly pouze do roku 2002, od kterého se již nezahajují (*Vlasák; Bartošková, 2007*). V rámci České republiky bylo v období 1991 – 2001 provedeno více než 21 000 jednoduchých pozemkových úprav, převážně formou bezúplatného zatímního užívání nebo časově omezeného nájmu (*Váchal a kol., 2011*).

V současné době se jednoduché pozemkové úpravy zpracovávají pouze se zápisem vlastnických práv do katastru nemovitostí, v místech nepřehledných vlastnických vztahů, nedokončených přidělových nebo scelovacích řízení z poválečného období či tam, kde je nutná rekonstrukce a upřesnění přidělů (*Foral, 2006*). Tato forma úprav pozemků představuje řešení zpravidla jen části jednoho katastrálního území respektive pouze v něm vybraného problému (*Doležal a kol., 2012*).

Komplexní pozemkové úpravy

Tato forma už ze svého názvu vyjadřuje, že se jedná o komplexní řešení území. Komplexní pozemkové úpravy, vždy se zápisem do katastru nemovitostí, se řeší a zpracovávají zpravidla pro celé katastrální území v nezastavěné části (*Foral, 2006*), včetně opatření na ochranu a tvorbu životního prostředí, protierozní ochrany, systému ekologické stability, vazby na investiční výstavbu, programy obnovy venkova a další celospolečenské zájmy v území (*Toman, 1995*).

Mohou zasahovat i do sousedních katastrálních území a lze je zahrnout do řešení jejich části. V současné době jsou rychle se rozvíjející formou pozemkových úprav komplexní pozemkové úpravy vyvolané investičními činnostmi a to zejména stavbou dálnic, rychlostních komunikací, železničních koridorů, letišť a výstaveb plošně významných promyslových aglomerací (*Sklenička, 2003*). Cílem komplexní pozemkové úpravy je nové prostorové a funkční uspořádání, zabezpečení přístupnosti pozemků a celých částí území a vyrovnávání hranic k vytvoření nejlepších podmínek pro obhospodařování zemědělské půdy (*Foral, 2006*).

2.2.1.4. Obvod a předmět pozemkových úprav

Projekt pozemkových úprav se zpracovává zpravidla pro celé katastrální území, jenž tvoří obvod pozemkových úprav (*Váchal a kol., 2011*). Hranice obvodu je nejčastěji rozdělena na vnitřní a vnější a bývá oddělena trvalými hranicemi, lesy, komunikacemi, intravilány či pozemky sousedního katastrálního území (*Vlasák; Bartošková, 2007*).

Všechny pozemky v obvodu pozemkové úpravy jsou předmětem pozemkových úprav, bez ohledu na dosavadní způsob využívání a existující vlastnické a užívací vztahy k nim (*Toman, 1995*).

Tyto převážně zemědělské pozemky jsou děleny do skupin na pozemky řešené, neřešené, směňované, nesměňované, zahrnuté a nezahrnuté (*Zákon č. 139/2002 Sb. § 5*).

2.2.1.5. Účastníci řízení o pozemkových úpravách

Vlastníci zemědělské půdy se účastní procesu pozemkových úprav v různých rolích a s různými vztahy k dotčeným pozemkům. Jako hlavní účastníci v tomto procesu vystupují (*Sklenička, 2003*):

- vlastníci pozemků, dotčeny řešením v pozemkových úpravách či fyzické a právnické osoby, jejichž vlastnická nebo jiná věcná práva k pozemkům mohou být pozemkovými úpravami přímo dotčena
- stavebník a to v případě, je-li projekt pozemkových úprav vyvolán v důsledku stavební činnosti
- obce, jenž mají ve svém územním obvodu zemědělské pozemky zahrnuté do obvodu pozemkových úprav; účastníky mohou být i obce, s jejichž územním obvodem sousedí pozemky zahrnuté do obvodu pozemkových úprav (*eagri.cz, 2009-2015*).

2.2.1.6. Náklady na pozemkové úpravy

Základním zdrojem financí na pozemkové úpravy jsou prostředky ze státního rozpočtu (*Váchal a kol., 2011*). Na financování se mohou podílet i účastníci pozemkových úprav, ale i jiné fyzické a právnické osoby, které mají zájem na jejich provedení. Náklady pozemkových úprav, které jsou vyvolávány v důsledku stavebních činností, hradí stavebník v závislosti na rozsahu území dotčených stavbou (*Toman, 1995*).

Nezanedbatelná část nákladů spojených s pozemkovými úpravami je hrazena prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie, kde se vzhledem k nedostatečné finanční podpoře ze státního rozpočtu jedná o důležitou stránku financování pozemkových úprav v České republice (*Vlasák; Bartošková, 2007*).

2.2.2. Proces pozemkových úprav

2.2.2.1. Etapy projektu komplexních pozemkových úprav

1. Přípravné práce

- výběr katastrálního území
- aktualizace bonitovaných půdně ekologických jednotek
- zahájení řízení
- seskupování podkladů pro provádění PÚ
- vyrozumění správních úřadů a stanovení jejich podmínek
- úvodní jednání

2. Průzkumové a rozborové práce

- geodetická příprava
- průzkum přírodních poměrů a analýza území

3. Zpracování soupisu nároků vlastníků

- způsob zacházení pozemků v procesu pozemkových úprav
- oceňování pozemků
- stanovení plošného nároku vlastníků
- výpočet vzdálenosti pozemků
- jednání nároků s vlastníky

4. Plán společných zařízení

- návrh plánu územního systému ekologické stability
- návrh ochrany zemědělského půdního fondu
- hydrologické podklady pro dimenzování biotechnologických a technických prvků protierozních opatření
- návrh silniční sítě
- návrh vodohospodářských opatření
- vymezení, projednávání a odsouhlasení plánu společných zařízení

5. Zpracování návrhu nového uspořádání pozemků

6. Mapa návrhu pozemkových úprav

7. Závěrečné jednání

8. Realizační etapa (Podhradská a kol., 2006).

2.2.2.2. Zahájení řízení

Řízení o pozemkových úpravách zahajuje Pozemkový úřad z vlastního podnětu nebo na návrh některého z účastníků (*Toman, 1995*). Zahájit vždy jej musí při žádosti vlastníků nadpoloviční výměry zemědělských pozemků v dotčeném území pozemkových úprav. Pozemkový úřad jej oznamuje veřejnou vyhláškou po dobu 15 dní na úřední desce příslušného pozemkového úřadu a obce, ke které se vážou pozemky zahrnuté do procesu pozemkových úprav. Též jsou vyrozuměny dotčené orgány státní správy, které do 30 dní od vyrozumění stanovují podmínky k ochraně zájmů podle zvláštních předpisů. (*zememeric.cz, 2001*).

2.2.2.3. Úvodní jednání

Po zahájení pozemkových úprav je svoláno úvodní jednání, na které jsou zváni vlastníci pozemků formou písemné pozvánky (*Vlasák; Bartošková, 2007*). Tam jsou seznámeni s cílem, smyslem, formou a předpokládaným obvodem pozemkových úprav (*Dumbrovský; Mezera, 2000*). Pozemkový úřad též projednává postup při stanovení nároků vlastníků, potřebu aktualizace bonitovaných půdně ekologických jednotek a popřípadě další otázky pro řízení o pozemkových úpravách (*Doležal a kol., 2012*).

Na úvodním jednání je vlastníky volen sbor zástupců, do kterého mohou být sami voleni a dohodnou se na způsobu oceňování pozemků a určení vzdálenosti. Dále je zde představen zpracovatel pozemkové úpravy, seznamující účastníky se způsobem zpracování, dále oznamuje zodpovědného řešitele, jeho sídlo a způsob kontaktu (*la-ma.cz, 2013*).

2.2.2.4. Sbor zástupců

Sbor je volen nadpoloviční většinou přítomných vlastníků. O volbě sboru je pozemkovým úřadem učiněn řádný zápis. Nesmí být odmítnuto členství u vlastníků, jejichž pozemky zahrnují alespoň 10 % z výměry pozemků

Nevoleným členem je ředitel pozemkového úřadu, pověřený pracovník pozemkového úřadu a zástupce obce. Sbor volí předsedu, jenž svolává schůze sboru a řídí jejich jednání (*Zákon č. 139/2002 Sb. § 5*). Počet členů ve sboru musí být lichý, v závislosti na velikosti území se pohybuje v rozmezí 5 až 15 členů (*Vlasák; Bartošková, 2007*).

Sbor zastupuje vlastníky, posuzuje návrh pozemkových úprav a schvaluje plán společných zařízení (*Doležal a kol., 2012*).

2.2.2.5. Soupis a ocenění nároků vlastníků

Každý vlastník vstupuje do pozemkové úpravy se svými pozemky, aby na jejím konci dostal pozemky nové, které budou odpovídat pozemkům původním (*Vlasák; Bartošková, 2007*). Pro každého vlastníka, který je účastníkem řízení se soupis nároků vypracovává podle ceny, výměry a vzdálenosti (*Toman, 1995*). Výsledkem stanovení nároků je soupis nároků, takzvaný nárokový list vlastníka (*Doležal a kol., 2012*). Při zpracování nároků vlastníků nesmí v obvodu pozemkových úprav zůstat žádné pozemky ani parcely, které by nebyly zapsány na některém listu vlastnictví (*Dumbrovský; Mezera, 2000*).

Vypracovaný soupis nároků Pozemkový úřad vyloží po dobu 15 dnů na místě příslušném obecním úřadem a zároveň jej doručí vlastníkům na doručenkou, jejichž pobyt je znám (*Toman, 1995*). Se soupisem nároků je zaslán vlastníkům pozemků také výřez mapy se zákresem vlastnických vztahů daného vlastníka a pozvánka na projednání nároků (*la-ma.cz, 2010*).

Základ pro ocenění zemědělského pozemku tvoří bonitované půdně ekologické jednotky evidované v číselných a mapových podkladech. Pro stanovení nároků se používají základní ceny dle cenového předpisu (*eagri.cz, 2009-2015*).

2.2.2.6. Přiměřenost kvality a výměry

Vlastníkům pozemků navrhuje pozemkový úřad nové pozemky tak, aby odpovídaly jejich původním pozemkům, přiměřeně ku ceně, výměře, vzdálenosti a podle možností i druhu pozemků. Porovnání ceny, výměry a vzdálenosti navrhovaných pozemků s původními pozemky se provádí dohromady za všechny pozemky vlastníka řešené v pozemkových úpravách.

Snížení nebo zvýšení ceny, výměry a vzdálenosti nově navrhovaných pozemků oproti původním pozemkům nad rámec stanovených kritérií přiměřenosti lze provést jen se souhlasem vlastníka (*eagri.cz, 2009-2015*). Nově přidělené pozemky se od původních mohou lišit maximálně o 4 % v ceně, 10 % ve výměře a 20 % ve vzdálenosti pozemků (*Váchal a kol., 2011*).

2.2.2.7. Návrh pozemkových úprav

Návrh nového uspořádání pozemků je nejdůležitější částí pozemkových úprav. Podklady k vytváření návrhu jsou:

- zaměření skutečného stavu řešeného území,
- aktualizovaná mapa bonitovaných půdně ekologických jednotek
- vyřešení nesouladů v druzích pozemků odsouhlasené dotčenými orgány státní správy a příslušnými správci
- oceňovací předpis platný v době vyložení nároků
- odsouhlasený plán společných zařízení vypracovaný do parcel
- soupis nároků vlastníků
- návrhy vlastníků vzešlé např. z projednávání soupisu nároků

Schvalování návrhu probíhá v několika fázích. V první fázi se schvaluje postupně vytvářený návrh zpracovatelem na jednotlivých jednáních. Tam zpracovatel získává souhlasy s navrženým umístěním pozemků. Druhou fází je doplnění souhlasů zasláním dopisu vlastníkům, kteří se nevyjádřili na jednáních. Třetí fáze následuje až po splnění zákonné podmínky a to 75% souhlasů účastníků. Následně je zpracovaný návrh pozemkových úprav vyvěšen na úřední desce, kde je do něj možno po dobu 30 dnů nahlédnout. Následuje závěrečné jednání, na kterém Pozemkový úřad zhodnotí výsledky pozemkových úprav a účastníky seznámí s návrhem, o kterém bude rozhodnuto (*Doležal a kol., 2012*).

2.2.2.8. Rozhodnutí o pozemkových úpravách

Zákonnou podmínkou pro první rozhodnutí o schválení o pozemkových úpravách je souhlas 3/4 vlastníků z hlediska jejich výměry zahrnutých do pozemkových úprav. Toto rozhodnutí vydává Pozemkový úřad, oznamuje jej veřejnou vyhláškou a zároveň jej doručuje účastníkům spolu s částí dokumentace návrhu (*Vlasák; Bartošková, 2007*). Proti prvnímu rozhodnutí je možné podat námitky, odvolání i žalobu u soudu. První rozhodnutí, které nabylo právní moci, Pozemkový úřad předá Katastrálnímu úřadu k vyznačení do katastru nemovitostí. Zároveň se stává podkladem pro druhé rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv (*Zákon č. 139/2002 Sb. § 11*).

Druhé rozhodnutí Pozemkový úřad oznamuje veřejnou vyhláškou. Proti rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv, popřípadě o zřízení nebo zrušení věcného břemene vydaného na základě schváleného návrhu se nelze odvolat. Dosavadní nájemní vztahy, zatímní bezúplatné užívání a časově omezený nájem k předmětným pozemkům, kterých se rozhodnutí týká, zanikají k 1. říjnu běžného roku. Rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv musí být vydáno bezodkladně, nejpozději však do 4 měsíců po dni nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu (*eagri.cz, 2009-2015*).

2.2.2.9. Realizace pozemkových úprav

Postup realizace pozemkových úprav - společných zařízení je projednán nejprve se sborem před jeho zánikem (*Vyhláška č. 13/2014 Sb § 25*). Týká se hlavně vytýčení pozemků, výstavby polních cest, ochrany a zúrodnění půdního fondu a dalších společných zařízení, která zpravidla vlastní obec (*Toman, 1995*). Sborem stanovené priority realizace jsou pozemkovým úřadem předány zastupitelstvu obce k projednání. Součástí realizace plánu společných zařízení je také výsadba porostu a financování péče o něj do doby předání obci nebo jinému účastníkovi řízení (*Vyhláška č. 13/2014 Sb. § 25*).

Obr. č. 5 Zpevněná polní cesta s výsadbou liniové zeleně (*Pozemkové úpravy, 2010*).

2.3. Slovenská republika

2.3.1. Metodologie pozemkových úprav

2.3.1.1. Definice pozemkových úprav ve Slovenské republice

Projekty pozemkových úprav se na Slovensku v současnosti realizují na základě zákona č. 330/1991 Sb. V § 1 tohoto zákona se uvádí: „Obsahem pozemkových úprav je racionální prostorové uspořádání pozemkového vlastnictví v určitém území, ostatního nemovitého zemědělského a lesního majetku s ním spojeného, vykonávané ve veřejném zájmu v souladu s požadavky a podmínkami ochrany životního prostředí a tvorby územního systému ekologické stability, funkcemi zemědělské krajiny a provozně-ekonomickými hledisky moderního zemědělství a lesního hospodářství a podpory rozvoje venkova“ (*Zákon č. 330/1991 Sb. o pozemkových úpravách, uspořádání pozemkového vlastnictví, pozemkových úřadech, pozemkovém fondu a o pozemkových společenstvích ve znění pozdějších předpisů § 1.*

2.3.1.2. Obsah pozemkových úprav

Pozemkové úpravy obsahují zjišťování a nové uspořádání vlastnických a užívacích poměrů, jež zahrnuje scelování, parcelace, uspořádání pozemků, rozmístování druhů pozemků nebo jiné úpravy pozemků a s tím související biologické, technické, ekologické, ekonomické i právní opatření, které souvisejí s uspořádáním právních poměrů za účelem zlepšit životní podmínky venkovského obyvatelstva a uspořádat tak vlastnické vztahy k zemědělským pozemkům (*pozemkovyurad.sk, 2008-2014*).

2.3.1.3. Formy pozemkových úprav

Jednoduché pozemkové úpravy

Se zjednodušenou dokumentací se jednoduché pozemkové úpravy provádějí pro část katastrálního území nebo hospodářský obvod. Pro návrh nového uspořádání pozemků v obvodu projektu mají navrhovaná společná zařízení a opatření pouze funkci doplňkovou pro existující společná zařízení, která již podstatně neovlivňují životní prostředí (*Zákon č. 330/1991 Sb. § 8b*).

Komplexní pozemkové úpravy

Stejně tak jako v České republice komplexní pozemkové úpravy na Slovensku zahrnují komplexní řešení území, kdy se jedná především o scelování, dělení, rozmístění a uspořádání pozemků na základě vlastnických a užívacích vztahů a s tím související vykonávání terénních, komunikačních, vodohospodářských, rekultivačních a zúrodnovacích opatření. Současně se tím v terénu zabudovávají i ekologické opatření za účelem racionalizace zemědělských a provozních poměrů a zabezpečení stability a estetického vzhledu zemědělské krajiny (*pce.sk, 1997*).

2.3.1.4. Obvod pozemkových úprav a projektu

Podle zákona o pozemkových úpravách se obvod určuje zpravidla pro celé katastrální území (*Látečka, 2000*) nebrání-li to nebrání účelu pozemkových úprav či je to v zájmu jeho dosažení. Obvod pozemkových úprav se dá určit i jinak, a to že se zpravidla zahrne i část sousedících nebo více katastrálních území s přihlédnutím k ucelené lesní části (*Zákon č. 330/1991 Sb. §3*).

Z pozemkových úprav se zpravidla vyjímají pozemky podle jejich vlastnických nebo držebních hranic. Pokud tomu brání nedořešené vlastnické vztahy nebo by byl zmařen účel pozemkových úprav, pozemky se mohou vyjmout i podle skutečného stavu v terénu (*Kemény, 2000*).

2.3.1.5. Účastníci řízení o pozemkových úpravách

Účastníky pozemkových úprav jsou:

- vlastníci pozemků podléhajících pozemkovým úpravám
- nájemci pozemků podléhajících pozemkovým úpravám
- vlastníci jiného nemovitého zemědělského majetku, který se nachází v obvodu pozemkových úprav
- fyzické a právnické osoby, jejichž vlastnická nebo jiná práva mohou být pozemkovými úpravami dotčeny
- Slovenský pozemkový fond
- správce lesního majetku ve vlastnictví státu
- obec nebo vyšší územní celek

Účastníci pozemkových úprav vytvářejí sdružení účastníků. Nejvyšším orgánem sdružení je shromáždění účastníků a výkonným orgánem sdružení je představenstvo, které zastupuje sdružení v řízení o pozemkových úpravách. Členi představenstva jsou voleni účastníky pozemkových úprav na ustavujícím shromáždění účastníků (*pozemkovyurad.sk, 2008-2014*).

2.3.1.6. Náklady na pozemkové úpravy

Náklady na vypracování pozemkových úprav podle zákona o pozemkových úpravách hradí stát (*Látečka, 2000*), jehož výšku určují okresní úřady. Na tyto podklady přispívá sumou ustanovenou všeobecně závazným právním předpisem sdružení účastníků, které rozděluje příspěvek na jednotlivé účastníky podle ceny, náhradních pozemků a výhod účastníků z konání pozemkových úprav (*Zákon č. 330/1991 Sb. § 18*).

Poruší-li účastník zákon o pozemkových úpravách a způsobí tím zvýšení nákladů na vypracování projektu, je povinen vše uhradit (*Látečka, 2000*). Největším zdrojem na uhrazení nákladů spojených s projekty pozemkových úprav jsou tak jako v České republice strukturální fondy Evropské unie.

Kraj	Ukončené projekty		Rozpracované projekty		Spolu	
	<i>Počet</i>	<i>Výměra (ha)</i>	<i>Počet</i>	<i>Výměra (ha)</i>	<i>Počet</i>	<i>Výměra (ha)</i>
<i>Bratislavský</i>	0	0	12	12 509	12	12 509
<i>Trnavský</i>	12	9 555	13	23 839	25	33 394
<i>Trenčianský</i>	15	13 228	25	34 602	40	47 830
<i>Nitrianský</i>	22	14 519	20	19 569	42	34 088
<i>Žilinský</i>	17	7 490	23	22 250	40	29 740
<i>Banskobystrický</i>	30	17 614	40	52 128	70	69 742
<i>Prešovský</i>	29	17 395	25	20 700	54	38 095
<i>Košický</i>	16	7 498	18	20 901	34	28 399
<i>Slovenská republika</i>	141	87 299	176	206 498	317	293 797

Tab. č. 1 Projekty pozemkových úprav financované z fondů Evropské unie (*Urban a kol., 2012*).

2.3.2. Proces pozemkových úprav

Řešení vlastnických vztahů k pozemkům se uskutečňuje v první etapě komplexních pozemkových úprav třemi způsoby:

- Formou registru původního stavu (RPS), jenž je součástí projektu pozemkových úprav a i podkladem na vyhotovení rozdělovacího plánu. RPS je soupis geodetických a popisných údajů k pozemkům a právních vztahů.
- Formou zpracování registru vlastnických práv (RVP) tehdy, jakmile v příslušném katastrálním území se nachází sjednocený operát mezi pozemkovou knihou a katastrem nemovitostí
- Formou zpracování zjednodušeného registru původního stavu (ZRPS), kdy v příslušném katastrálním území se nachází nesjednocený operát.

Druhá etapa komplexních pozemkových úprav představuje vyřešení a nové uspořádání půdního fondu s vydělením nových náhradních pozemků, vyřešení společných zařízení, to je i technických opatření, komunikačních, vodohospodářských, protierozních a ekologických opatření.

V konání o obnově evidence některých pozemků a právních vztahů k nim se zjišťují dostupné údaje o pozemcích a právních vztazích k nim a na jejich základě se sestavuje a schvaluje registr obnovené evidence nemovitostí - ROEP, jehož smyslem je soustředit pokud možno všechny údaje o pozemcích v katastrálním území a o právních vztazích k nim, aby po zapsání do katastru nemovitostí mohli být využívány jako údaje katastru (*Látečka, 2000*).

2.3.2.1. Etapy projektu komplexních pozemkových úprav

- 1) úvodní podklady
- 2) návrh nového uspořádání pozemků
- 3) provedení projektu
- 4) realizace v projektu navržených společných zařízení a opatření

1) Úvodní podklady projektu tvoří:

- a) operát obvodu projektu
- b) aktualizace bonitovaných půdně ekologických jednotek
- c) mapa hodnoty pozemků
- d) registr původního stavu

- e) místní územní systém ekologické stability pro potřeby projektu
- f) všeobecné zásady funkčního uspořádání území v obvodu projektu

2) Návrh nového uspořádání pozemků v obvodu projektu obsahuje:

- a) zásady pro umístění nových pozemků
- b) plán veřejných a společných zařízení a opatření v návaznosti na místní územní systém ekologické stability v obvodu projektu
- c) rozdělovací plán ve formě geometrického plánu nebo formě obnovy katastrálního operátu novým mapováním

3) Provedení projektu je:

- a) vytyčení a označení lomových bodů hranic nových pozemků v terénu v obvodu projektu
- b) aktualizace registru původního stavu, rozdělovacího plánu ve formě umíst'ovacího a vytyčovacího plánu
- c) zpracování rozdělovacího plánu ve formě geometrického plánu nebo ve formě obnovy katastrálního operátu novým mapováním

4) Realizace je výstavba v projektu navržených společných zařízení a opatření

5) Každá etapa projektu pozemkových úprav podléhá ověření podle zvláštního předpisu (Vaněk a kol., 2008).

2.3.2.2. Řízení o začátku pozemkových úprav

Pozemkové úpravy je možné zahájit na návrh účastníka pozemkových úprav, obce nebo z podnětu okresního úřadu v působnosti, ve kterém se nachází obvod pozemkových úprav nebo jeho největší část (*Látečka, 2000*).

Pokud se v přípravném řízení prokáže dostatečný zájem, zejména vlastníků o provedení pozemkových úprav příp. více než 50% podle výměry a prokáže se naléhavost a hospodářská účelnost provedení pozemkových úprav, správní orgán rozhodnutím nařídí pozemkové úpravy (*pozemkovyurad.sk, 2008-2014*). Okresní úřad posoudí podané požadavky, jakmile jsou opodstatněné, začíná konání o pozemkových úpravách (*zakonypreludi.sk, 1991*).

V přípravném řízení zjišťují okresní úřady potřebné informace, dále projednávají důvody a předpoklady k zahájení pozemkových úprav s obcemi. S orgány státní správy na úseku katastru nemovitostí, projednávají potřeby revize údajů katastru nemovitostí, s orgány územního plánování určují závaznost územně plánovacích podkladů v obvodu projektu a možnosti jejich využití (*Zákon č. 330/1991 Sb. § 7*).

2.3.2.3. Rozhodnutí o povolení nebo nařízení pozemkových úprav

Po zhodnocení výsledků přípravného konání, kdy jsou prokázány důvody pozemkových úprav, rozhoduje okresní úřad o povolení či nařízení pozemkových úprav (*Váchal a kol., 2011*). Rozhodnutí o povolení nebo nařízení pozemkových úprav je oznámeno veřejnou vyhláškou, jehož obsahem je:

- určení obvodu pozemkových úprav
- určení pozemků, vyjmutých z pozemkových úprav
- lhůta k prvnímu shromáždění účastníků pozemkových úprav
- omezení účastníků dle § 26 zákona o pozemkových úpravách (*Látečka, 2000*).

Pokud je méně než 50 účastníků, rozhodnutí o povolení nebo nařízení pozemkových úprav je doručeno do vlastních rukou. V jiných případech je rozhodnutí oznámeno veřejnou vyhláškou. Proti rozhodnutí o nařízení pozemkových úprav není přípustný opravný prostředek (*vyvlastnenie.sk, 2014*).

2.3.2.4. Řízení o pozemkových úpravách

Projekt se podle Zákona o pozemkových úpravách člení na:

- Úvodní podklady projektu
- Projednávání úvodních podkladů
- Vyrovnání
- Projekt pozemkových úprav
- Schválení projektu pozemkových úprav (*Zákon č. 330/1991 Sb. § 9*).

Rozhodnutí o schválení pozemkových úprav je konečné a oznamuje se veřejnou vyhláškou. Účastník proti rozhodnutí o schválení projektu nemůže podat odvolání, pouze žalobu na přezkoumání rozhodnutí o schválení projektu pozemkových úprav na krajský soud v obvodě, kde sídlí správní orgán, který rozhodl o schválení projektu pozemkových úprav (*Látečka, 2000*).

2.3.2.5. Realizace projektu pozemkových úprav

Okresní úřad po schválení projektu pozemkových úprav nařizuje jeho vykonání. K nařízení je připojen a spolu s ním zveřejněn se sdružením účastníků dohodnutý postup přechodu pro hospodaření v novém uspořádání. Okresní úřad zabezpečuje, aby nové rozdělení pozemků bylo podle potřeby vytyčené v terénu. Jakmile se okresní úřad s účastníky nebo účastníci mezi sebou nedohodnou jinak, mohou začít hospodařit na náhradním pozemku až po záboru půdy (*Látečka, 2000*).

Projekt pozemkových úprav se stává závazným pro všechny účastníky pozemkových úprav, pro vymezení pozemků mezi lesním půdním fondem a zemědělskou půdou a změny druhu pozemku (*Zákon č. 330/1991 Sb. § 14*).

Obr. č. 6 Registr původního stavu a Registr nového stavu při komplexních pozemkových úpravách (*Urban a kol., 2012*).

3. Cíl práce

Cílem této diplomové práce je zpracování literární rešerše, vztahující se k danému tématu, od dob starověku po současnost, vytvořit přehledný souhrn informací dané problematiky a porovnání projektů komplexních pozemkových úprav v katastrálním území v Černé v Pošumaví a katastrálním území Bohatá, v rámci České a Slovenské republiky, které pojí podobná historie.

Byl proveden výběr kritérií pro porovnání obsahu jednotlivých projektů pozemkových úprav – legislativní předpisy, metodika, působení úřadů, formy, cíl, obvod, účastníci, doba trvání, přiměřenost původních a nových pozemků, financování a zahájení řízení pozemkových úprav. Následovala jejich analýza, která byla zakončena shrnutím procesu pozemkových úprav v obou státech.

4. Metodika práce

4.1. Materiály

Pro porovnání obsahu projektů pozemkových úprav v rámci České republiky bylo vybráno katastrální území Černá v Pošumaví, v okrese Český Krumlov, v rámci středoevropského regionu bylo vybráno území Slovenské republiky s katastrálním územím Bohatá, v okrese Komárno.

4.1.1. Charakteristika zájmového území

Česká republika

Česká republika je středoevropský stát, ležící ve střední Evropě na území historických zemí Čech, Moravy a části Slezska. Patří k nejmladším státům Evropy, vznikla 1. 1. 1993 rozdělením Československa, společného státu Čechů a Slováků, na dva samostatné národní státy (*Toušek a kol., 2005*). Hlavním městem je Praha.

K datu 1. 1. 2014 se rozloha státu rozkládá na 78 866 km² a počet obyvatel činí 10 512 419 (*czso.cz, 2010*). V následující tabulce je uveden stav půdního fondu České republiky k datu 31. 12. 2013.

<i>Druhy pozemků</i>	<i>Výměra</i>	
	<i>(ha)</i>	<i>(%)</i>
<i>orné půdy</i>	2 985 792	37,86
<i>chmelnice</i>	10 312	0,13
<i>vinice</i>	19 652	0,25
<i>zahrady</i>	163 476	2,07
<i>ovocné sady</i>	46 172	0,59
<i>trvalé travní porosty</i>	994 461	12,61
<i>zemědělská půda</i>	4 219 867	53,51
<i>lesní pozemky</i>	2 663 731	33,77
<i>vodní plochy</i>	164 377	2,08
<i>zastavěné plochy a nádvoří</i>	132 090	1,67
<i>ostatní plochy</i>	706 642	8,96
<i>nezemědělská půda</i>	3 666 740	46,49
<i>Celkem</i>	7 886 607	100,00

Tab. č. 2 Stav půdního fondu České republiky pro rok 2013 (*ČÚZK, 2014*).

4.1.1.2. Slovenská republika

Slovenská republika je vnitrozemský stát ve střední Evropě, který severozápadně sousedí s Českou republikou. Byla součástí Československé republiky až do 1. 1. 1993, kdy došlo k rozdělení tohoto státního útvaru na samostatnou Slovenskou republiku. Hlavním městem je Bratislava.

K datu 31. 3. 2014 se rozloha Slovenské republiky rozkládá na 49 036 km² a počet obyvatel činí 5 416 727 (*profini.sk, 2014*). Následující tabulka zobrazuje půdní fond Slovenské republiky k datu 1. 1. 2014.

<i>Druhy pozemků</i>	<i>Výměra</i>	
	<i>(ha)</i>	<i>(%)</i>
<i>orné půdy</i>	1 413 129	28,82
<i>chmelnice</i>	513	0,01
<i>vinice</i>	26 750	0,55
<i>zahrady</i>	76 447	1,56
<i>ovocné sady</i>	16 793	0,34
<i>trvalé travní porosty</i>	868 061	17,70
<i>zemědělská půda</i>	2 401 693	48,98
<i>lesní pozemky</i>	2 015 368	41,10
<i>vodní plochy</i>	94 864	1,93
<i>zastavěné plochy a nádvoří</i>	233 305	4,76
<i>ostatní plochy</i>	158 301	3,23
<i>nezemědělská půda</i>	2 501 838	51,02
<i>Celkem</i>	4 903 531	100,00

Tab. č. 3 Stav půdního fondu Slovenské republiky pro rok 2014 (*ÚGKK, 2014*).

Při porovnání stavu půdního fondu v následujících tabulkách se dá říci, že je stav zemědělské a nezemědělské půdy v obou státech velmi vyrovnaný. Za zmínku však stojí, vzhledem k výrazně nižší rozloze Slovenské republiky, výrazně vyšší výměra trvale travních porostů a zastavěných ploch a nádvoří.

Výměra zemědělské půdy na 1 obyvatele v České republice činí 0,4013 ha (*ČÚZK, 2014*), ve Slovenské republice tato výměra činí 0,4434 ha (*ÚGKK, 2014*).

4.1.2. Vybraná katastrální území

4.1.2.1. Katastrální území Černá v Pošumaví

Katastrální území Černá v Pošumaví se rozkládá v okrese Český Krumlov, po levém břehu Lipenské přehrady v její nejširší části, asi 18 km jihozápadně od Českého Krumlova. Černá v Pošumaví leží v Chráněné krajinné oblasti Šumava v blízkosti hranice Národního parku Šumava. Pod správu obce patří osady Bližná, Dolní Vltavice, Mokrá, Muckov a Plánička. Plocha řešeného území činí 1773 ha.

4.1.2.2. Katastrální území Bohatá

Katastrální území Bohatá leží na západním Slovensku, v Nitrianskom kraji, okrese Komárno. Rozprostírá se severně od města Hurbanovo. Vlastní osídlení Bohaté je městskou částí obce Hurbanovo a do tohoto území spadá i osídlení obcí Pavlov Dvor a Nová Trstená. Zájmové území je dáno požadavky pro zpracování projektu pozemkových úprav v katastrálním území Bohatá. Výměra půdního fondu zahrnuje 1780 ha.

4.2. Metodika

4.2.1. Zpracování podkladů

Studium historických a současných podkladů pozemkových úprav, bylo jedním z cílů této diplomové práce, za níž následovalo jejich porovnání. Práce vznikla na základě dostupných, odborných a zahraničních pramenů a institucí veřejných databází, které řeší danou problematiku. Konkrétní projekty pozemkových úprav byly poskytnuty prostřednictvím projektové kanceláře GEOPOZEM CB v Českých Budějovicích a prostřednictvím Pozemkového úřadu Slovenské republiky, na jeho internetových stránkách.

4.2.2. Zpracování literární rešerše

Počátek diplomové práce je zaměřen na zpracování literární rešerše, se zaměřením na historii dané problematiky, která se bezpochybně podílela na stavu současných projektů pozemkových úprav, jak v České a Slovenské republice, tak i v některých státech střední a východní Evropy. Tato část práce nastiňuje počátky a období vývoje pozemkových úprav, za kterými následuje metodologie a proces současných pozemkových úprav v rámci České a Slovenské republiky.

4.2.3. Porovnání projektů pozemkových úprav

Praktická část práce se zabývá konkrétními projekty pozemkových úprav v katastrálním území Černá v Pošumaví a katastrálním území Bohatá. Postupně nastiňuje jednotlivé etapy pozemkových úprav, typické pro oba státy se zaměřením na výběr kritérií, jejich následnou analýza a shrnutím procesů pozemkových úprav v obou státech. Tyto dva středoevropské státy pojí více než sedmdesátiletá společná historie, při níž došlo k výraznému zásahu do vlastnických práv a venkovské krajiny. K jak velkým změnám ve vývoji pozemkových úprav v těchto státech došlo od roku 1993, je cílem této práce.

5. Výsledky a diskuze

5.1. Komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území Černá v Pošumaví

Název projektu: Projekt komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území Černá v Pošumaví

Zkratka: KPÚ

Objednavatel: Ministerstvo zemědělství – Pozemkový úřad Český Krumlov

Zpracovatel: AGROPOZ v.o.s., České Budějovice

Doba zpracování: 2009 - 2014

Projekt pozemkových úprav v katastrálním území Černá v Pošumaví byl vypracován ve smyslu zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, v době provedení platného metodického návodu.

Obr. č. 7 Pohled na Lipenskou přehradu (KPÚ k. ú. Černá v Pošumaví, 2009 – 2014).

5.1.1. Cíl pozemkových úprav

Komplexní pozemková úprava v katastrálním území Černá v Pošumaví, byla zahájena z důvodu upřesnění a rekonstrukce hranic přídělů. Cílem pozemkových úprav v katastrálním území Černá v Pošumaví bylo vytvoření prostorového a funkčního uspořádání a vlastnických práv k nim a potřeba zajištění společenských požadavků na tvorbu a ochranu krajiny a životního prostředí.

Dále dosažení eko-optimalizace prostorového a funkčního uspořádání pozemků novým uspořádáním vlastnických práv v souladu s právními předpisy, tvorba nové digitální katastrální mapy (DKM), vytvoření nového souboru popisných informací (SPI), obvodu evidence katastru nemovitostí a vytvoření podmínek pro bezproblémové a smysluplné užívání pozemků vlastníky.

5.1.2. Popis přírodních podmínek

5.1.2.1. Popis území

Katastrální území Černá v Pošumaví se rozkládá v jihozápadní části okresu Český Krumlov. Celé katastrální území se jeví jako značně členité. Převážnou část tvoří svahové polohy s různou sklonitostí a expozicí. V blízkosti obcí se jsou vytvořeny poměrně rozsáhlé, v minulosti intenzivně využívané plochy zemědělských půd, které přinesly bohužel i odstranění mnoha významných krajinných prvků, či jejich redukci. Severozápadní, jižní a jihovýchodní část území zaujímají lesní porosty, v ostatních částech jsou zastoupeny převážně kulturní travní porosty. Osídlení na přírodních místech je již z doby bronzové, rozsáhlejší osídlení zřejmě až z doby železné. Na odlesněných plochách převažují dnes zemědělské pozemky, kde jsou značným podílem zastoupeny meliorované louky a pastviny.

5.1.2.2. Klimatické poměry

Katastrální území Černá v Pošumaví náleží v severovýchodní části do chladné klimatické oblasti CH 7. V jihozápadní části náleží do mírně teplé oblasti. V chladné klimatické oblasti je léto velmi krátké až krátké, mírně chladné a vlhké. Přejídná období jsou dlouhá, s mírně chladným jarem a mírným podzimem. Zima je dlouhá, mírná, mírně vlhká s dlouho trvajícím sněhovou pokrývkou. Průměrný roční úhrn srážek činí 745 mm.

5.1.2.3. Geologické poměry

Celé posuzované území patří do krumlovské pestré skupiny moldanubika, tvořené jemnozrnnými až středně zrnitými biotickými a migmatickými paralulami. Horniny této skupiny vznikly intenzivní přeměnou břidlic a drob. V podstatě se skládají z křemene, živců a slídy. Vzniklé půdy jsou zpravidla kyselé a mimo slabé zásoby drasla jsou chudé na živiny.

V zájmovém území se vytvořily na paralulách hnědé půdy. Pestrá skupina je charakterizována v okolí Černé v Pošumaví, četnými nevelkými vložkami krystalických vápenců a s nimi spojených erlanů, amfibolitů a vložkami grafitických hornin. Do jihovýchodní části území zasahuje z okolí jihozápadním směrem pruh biotické až muskoviticko – biotické magmatizované ortoruly.

5.1.2.4. Geomorfologické poměry

Katastrální území Černá v Pošumaví lze podle geomorfologického území začlenit do Hercynského systému, provincie České vysočiny, subprovincie Šumavské soustavy, oblasti Šumavské hornatiny. Při větším přiblížení je geomorfologický obraz území diferencovanější. Katastrální území náleží k celku Šumavské podhůří, podcelku Českokrumlovské vrchoviny a okrskům Boletická vrchovina a Frymburská vrchovina.

5.1.2.5 Půdní poměry

Půdní poměry jsou situačně vyjádřeny hodnotami BPEJ podle vyhlášky Ministerstva zemědělství. Nachází se zde krypto - podzoly, kambizemě, gleje či kambizemě oglejené.

5.1.2.6. Agronomická charakteristika

V řešeném území je krajina intenzivně zemědělsky využívána. Probíhá zde především intenzivní pastva a zemědělské využívání trvalých travních porostů. Je zde používána konvenční agrotechnika, kde převažuje velkovýrobní technologie. Podíl zemědělského půdního fondu na celkové ploše katastrálního území je 55,3 %.

5.1.3. Přípravné práce

- **Zahájení řízení**

Projekt komplexní pozemkové úpravy byl vyvolán potřebou vytvoření podmínek pro bezproblémové a smysluplné užívání pozemků vlastníky scelením pozemků, úpravou hranice pozemků a zabezpečením přístupu k pozemkům, zabezpečení podmínek ke zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu a ekologické stability krajiny. Přípravné práce byly zahájeny na jaře roku 2009. Dne 21. 10. 2009 bylo zahájeno z podnětu pozemkového úřadu řízení o pozemkových úpravách v katastrálním území Černá v Pošumaví, formou veřejné vyhlášky.

Vystaveno bylo na úřední desce v obci Černá v Pošumaví, na úřední desce Pozemkového úřadu v Českém Krumlově po dobu 15 dní a dále bylo doručeno všem známým účastníkům řízení. Prvním dnem vystavení bylo 23. 10. 2009, dnem posledním bylo 9. 11. 2009.

- **Úvodní jednání**

Současně se zahájením komplexní pozemkové úpravy pro katastrální území Černá v Pošumaví, svolal Pozemkový úřad v Českém Krumlově úvodní jednání ke dni 11. 11. 2009. Na úvodním jednání byli účastníci řízení seznámeni s účelem a cíli komplexní pozemkové úpravy - KPÚ, předběžným obvodem KPÚ, se zákony podle kterých probíhala KPÚ, dále byl vlastníkům představen zpracovatel KPÚ a schválen způsob oceňování. Na závěr jednání byl zvolen sbor zástupců, který zastupoval vlastníky při zpracování plánu společných zařízení.

- **Seskupování podkladů pro provádění pozemkové úpravy**

Podkladem pro zpracování návrhu komplexní pozemkové úpravy bylo zaměření skutečného stavu území, obvodu pozemkové úpravy a provedená revize a doplnění podrobného bodového polohového pole – PBPP. Zároveň byly vyrozuměny ostatní dotčené úřady státní správy, které v požadované době stanovili stručný přehled požadavků a doporučení.

- **Šetření hranice obvodu pozemkové úpravy**

Celkový obvod pozemkové úpravy byl vymezen Pozemkovým úřadem v Českém Krumlově a Katastrálním úřadem pro Jihočeský kraj, Katastrálním pracovištěm Český Krumlov pro celé katastrální území Černé v Pošumaví. O zjišťování průběhu hranic pro upřesnění celkového obvodu komplexní pozemkové úpravy byli účastníci vyrozuměni oznámeními, podloženými doručenkou. Přítomní vlastníci na místě v terénu, potvrdili průběh hranic svých pozemků podpisem v protokolu o komisionálním šetření, při zjišťování průběhu hranic pro účel komplexní pozemkové úpravy. V rámci komplexní pozemkové úpravy došlo ke změně katastrální hranice, mezi katastrálním územím Černá v Pošumaví a katastrálním územím Frymburk, jelikož byla nalezena takzvaná „společná hranice“ procházející středem koryta vodního toku, což nebylo přípustné.

- **Soupis nároků vlastníků pozemků**

Soupis nároku byl vypracován na základě zaměření skutečného stavu. První projednání proběhlo již ve dnech zjišťování průběhu hranic obvodu ke dni 16. 11. 2010. Oznámení o vypracování Soupisu nároků se vystavilo formou veřejné vyhlášky po dobu 15 dnů na úřední desce Obecního úřadu v Černé v Pošumaví a úřední desce Pozemkového úřadu v Českém Krumlově. Současně byli o zpracování a vystavení Soupisu nároků informováni vlastníci pozemků oznámením.

Zemědělské pozemky byly oceněny podle platné vyhlášky, ze kterých ocenění pozemků vzešlo z platných BPEJ. Pozemkový úřad Český Krumlov doručil protokol se Soupisy nároků všem známým vlastníkům řešených pozemků v rámci komplexní pozemkové úpravy. Soupisy nároků se vystavily k veřejnému nahlédnutí na Obecním úřadě Černá v Pošumaví ve dnech od 11. 2. 2011 do 25. 2. 2011. Následně byly soupisy nároků s vlastníky pozemků projednány ve dnech 22. 2. 2011 a 28. 2. 2011 na Obecním úřadě Černá v Pošumaví.

- **Plán společných zařízení**

V řešeném území se nachází mnoho přírodě blízkých krajinných prvků, jako jsou drobné vodní toky a nádrže s doprovodnou dřevinnou zelení, rozptýlená zeleň v blocích orné půdy či trvalých travních porostů, doprovodná zeleň podél polních cest a místních komunikací.

Součástí plánu společných zařízení byl návrh dopravního systému ke zpřístupnění veškerých nových pozemků, zprůchodnění krajiny pro místní obyvatele, eventuálně i rekreanty, v návaznosti na cestní síť okolního dopravního systému, vodohospodářská opatření, protierozní opatření a plán územního systému ekologické stability. Pro společná zařízení byly využity pozemky ve vlastnictví obce Černá v Pošumaví a Pozemkového fondu České republiky.

Plán společných zařízení byl projednán se sborem zástupců ke dni 13. 12. 2010 na Obecním úřadě v Černé v Pošumaví. Následně byl sbor seznámen s navrženým cestním systémem, opatřeními k ochraně přírody a prvky územního systému ekologické stability. Pozemkový úřad Český Krumlov svolal ke dni 26. 9. 2012 sbor zástupců k projednání konečné verze plánu společných zařízení. Následně byl plán předložen dotčeným orgánům státní správy.

<i>Označení</i>	<i>Celková výměra</i>	<i>Požadavek na pozemky</i>		
		<i>státní</i>	<i>obecní</i>	<i>ostatní</i>
	<i>m²</i>	<i>m²</i>	<i>m²</i>	<i>m²</i>
<i>Polní cesty</i>	347201	278776	63007	5418
<i>Vodní plochy</i>	81799	69376	10377	2046
<i>Celkem</i>	429000	348152	73384	7464

Tab. č. 4 Celkové výměry potřebné pro společná zařízení v obvodu komplexní pozemkové úpravy Černá v Pošumaví (KPÚ k. ú. Černá v Pošumaví, 2009 – 2014).

- **Projednání návrhu nových pozemků**

Návrh nového uspořádání pozemků byl zpracován na základě požadavků a připomínek vlastníku zemědělských pozemků při projednání nároků. Návrh nového umístění pozemků byl podle zákona č. 139/2002 Sb. s vlastníky konzultován v průběhu zpracování komplexní pozemkové úpravy ve třech termínech.

Projednáván byl na jednáních od 22. 2. 2011 do 26. 1. 2012 v Černé v Pošumaví. V těchto termínech vlastníci zemědělských pozemků, kteří s návrhem nových pozemků souhlasili, podepsali soupisy nových pozemků. Námitky a připomínky ostatních vlastníků byly zapracovány do návrhu a následně vyřešeny.

Následně Pozemkový úřad v Českém Krumlově vystavil zpracovaný návrh k veřejnému nahlédnutí po dobu 30 dní a to od 20. 6. 2012 do 19. 7. 2012 na úřední desce Obecního úřadu v Černé v Pošumaví a Pozemkového úřadu v Českém Krumlově. Zároveň bylo oznámení o vystavení návrhu doručeno všem známým účastníkům pozemkových úprav, kteří byli upozorněni na poslední možnost uplatnění svých připomínek a námitek ke konečnému návrhu.

- **Závěrečné jednání**

Po uplynutí 30 denní lhůty svolal Pozemkový úřad v Českém Krumlově závěrečné jednání, ke dni 25. 7. 2012 na Obecní úřad v Černé v Pošumaví, na kterém se zhodnotily výsledky komplexní pozemkové úpravy. Výměra řešeného území činila 1773 ha. S návrhem komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území Černá v Pošumaví vyjádřilo souhlas 95, 4 % vlastníků zemědělských půd.

Zbývá 4, 6 % vlastníků zemědělských pozemků se k návrhu nevyjádřilo, čímž byla splněna podmínka dle zákona č. 139/2002 Sb. pro rozhodnutí o schválení návrhu. Všechny nové pozemky byly navrženy tak, aby odpovídaly původním pozemkům přiměřeně ku ceně $\pm 4\%$, výměře $\pm 10\%$ a vzdálenosti $\pm 20\%$, dle možností i druhem pozemků.

Návrh komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území Černá v Pošumaví se zpracoval ve formě digitální katastrální mapy jako podklad pro obnovu katastrálního operátu a obsahoval náležitosti určené vyhláškou č. 545/2002 Sb., o postupu a provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav.

- **Rozhodnutí o schválení pozemkové úpravy (1. rozhodnutí)**

Pozemkový úřad v Českém Krumlově na základě výše uvedených skutečností a odsouhlasení vlastníků $\frac{3}{4}$ výměry řešených zemědělských pozemků v obvodu pozemkové úpravy, vydal ke dni 7. 9. 2012 Rozhodnutí o schválení návrhu komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území Černá v Pošumaví. Rozhodnutí bylo oznámeno veřejnou vyhláškou, jenž byla vyvěšena po dobu 15 dní na úřední desce Ministerstva zemědělství, Pozemkovém úřadě v Českém Krumlově a na úřední desce Obecního úřadu v Černé v Pošumaví.

Po nabytí právní moci rozhodnutí ze dne 30. 4. 2013, předal Pozemkový úřad v Českém Krumlově toto rozhodnutí Katastrálnímu úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrálnímu pracovišti v Českém Krumlově, k vyznačení do katastru nemovitostí. Zároveň bylo proti tomuto rozhodnutí možno podat odvolání do 15 dnů, od jeho doručení k Ministerstvu zemědělství, Ústřednímu pozemkovému úřadu prostřednictvím Pozemkového úřadu v Českém Krumlově.

- **Rozhodnutí o přechodu a výměně vlastnických práv (2. rozhodnutí)**

Schválený návrh komplexní pozemkové úpravy se stal závazným podkladem pro 2. rozhodnutí o přechodu a výměně vlastnických práv. V jeho souladu se schváleným návrhem Státní pozemkový úřad, Krajský úřad pro Jihočeský kraj, Pobočka Český Krumlov jako správní úřad rozhodl o výměně vlastnických práv a určení výše úhrady a lhůty. Tímto rozhodnutím zanikly dosavadní nájemní vztahy.

Toto rozhodnutí bylo oznámeno po dobu 15 dní formou veřejné vyhlášky a zároveň bylo doručeno Katastrálnímu úřadu v Českém Krumlově a všem známým vlastníkům pozemků, kterých se návrh pozemkové úpravy týkal. Po nabytí právní moci provedlo Katastrální pracoviště v Českém Krumlově záznam do katastru nemovitostí, čímž se v daném území začalo hospodařit podle daného návrhu pozemkových úprav.

- **Realizace pozemkových úprav**

Vytýčení lomových bodů pozemků bylo provedeno na základě žádostí vlastníků. Vytýčení a stabilizace hranic pozemků po komplexní pozemkové úpravě bylo pro každého vlastníka zemědělských pozemků provedeno pouze jednou a to na náklady státu prostřednictvím Pozemkového úřadu v Českém Krumlově. Realizace společných zařízení probíhala postupně v souladu se zpracovaným plánem realizace a možností jeho financování dle žádostí obce Černá v Pošumaví.

Obr. č. 8 Extravilán katastrálního území Černá v Pošumaví (*KPÚ v k. ú. Černá v Pošumaví, 2009 – 2014*).

5.2. Projekt pozemkové úpravy v katastrálním území Bohatá

Název projektu: Projekt pozemkových úprav v katastrálním území Bohatá

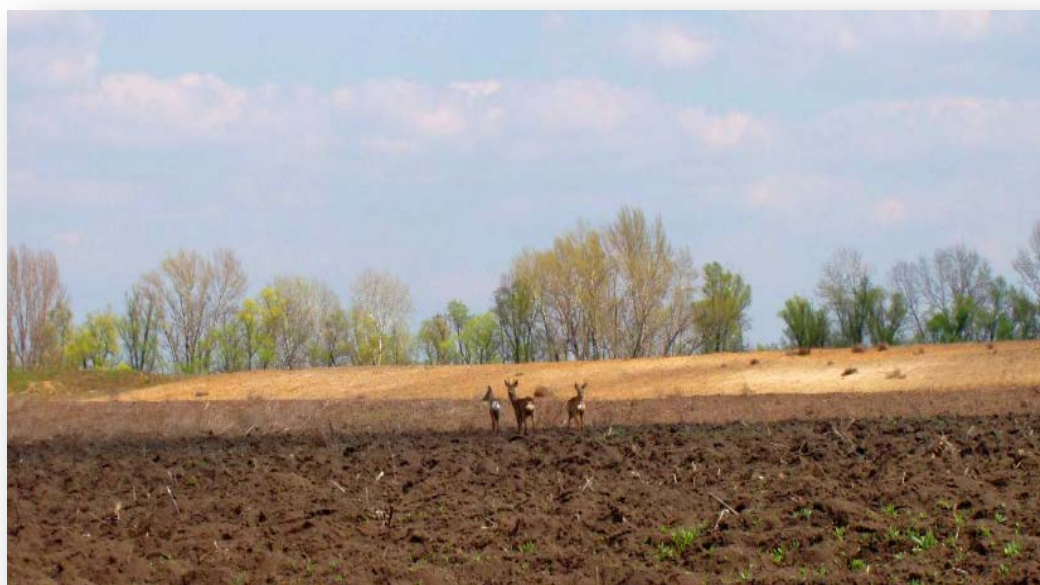
Zkratka: PPÚ

Objednavatel: Ministerstvo zemědělství Slovenské republiky v Bratislavě

Zpracovatel: IVTER s.r.o. Komárno

Doba zpracování: 2004 - 2011

Projekt byl vypracován ve smyslu zákona č. 330/1991 Sb. o pozemkových úpravách, uspořádání pozemkového vlastnictví, pozemkových úradech, pozemkovém fondu a o pozemkových společenstvích ve znění pozdějších předpisů, v době provedení platných metodických návodů pro geodetické a projekční činnosti.

Obr. č. 9 Půdní blok orné půdy katastrálního území Bohatá (*PPÚ k. ú. Bohatá, 2004 - 2011*).

5.2.1. Cíl projektu pozemkových úprav

Cílem projektu komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území Bohatá se stalo prostorové uspořádání pozemkového vlastnictví a ostatního nemovitého zemědělského a lesního majetku, který je s ním spojený. To vše v souladu s požadavky a podmínkami ochrany životního prostředí a tvorby místního územního systému ekologické stability, dále funkcemi zemědělské krajiny a provozně - ekonomickými hledisky moderního zemědělství a lesního hospodářství.

5.2.2. Popis přírodních podmínek

5.2.2.1. Klimatické poměry

Celé území katastrálního území Bohatá patří do klimatické oblasti nížinné, suché s mírnou inverzí teplot, mírnou zimou a dlouhým slunečním svitem. Určitá část mikroklima občas vykazuje lokální odchylky vlivem abiotických a biotických složek, ovlivňující oslnění, lokální teplotu, vlhkost a proudění vzduchu i mrazové jevy. Průměrné roční srážky se pohybují v rozmezí 530 - 650 mm, ve vegetačním období 200 – 300 mm. Potenciální roční výpar činí 700 – 800 mm.

5.2.2.2. Geologické poměry

Geologický podklad je tvořen jíly a pískovci, které byly později prořezány říčními nánosy nových řek na menší tabule. Ty byly pokryty spraši a písky v říčních nánosech řeky Žitavy sladkovodním štěrkem. Pozornost se soustřeďuje i na jemné geolitické písky, které se usazovaly v podobě kopečků, bočnicků a jejich pohyb trvá dodnes.

Nachází se zde nerostné suroviny nevýhradních ložisek štěrkopísků a písků, těžené v předchozích obdobích. Štěrk se těžil západně od osídlení Bohaté a západně od osídlení Pavlov Dvor, kde vznikly štěrková jezera. Písek byl těžen na více lokalitách mezi Bohatou a Pavlovým Dvorem a východně od Bohaté. Dnes jsou zde pozemky většinou rekultivované, používají se pro zemědělské účely a těžba se zde již neprovádí.

5.2.2.3. Geomorfologické poměry

Geomorfologie je charakterizována morfo - strukturami, které nám podávají obraz o probíhajících procesech vytvářející reliéf. Na západní třetině, rovinaté části, se nachází mladé poklesávající morfo - struktury s gradační fluvialní akumulací, negativním pohybovým trendem a nepatrným uplatněním litologie. Ostatní části jsou tvořeny mírně vyzvednutými morfo - strukturami v rámci panonské deprese, akumulacím erozním reliéfem se slabým pohybem svahových hmot, negativní pohybovou tendencí a slabým uplatněním litologie.

5.2.2.4. Půdní poměry

Ze stran řeky Žitavy ve tvaru trojúhelníku se základem na severní straně se nacházejí černice a lužní půdy klišové.

Dále se zde nacházejí lužní půdy těžké karbonátové i hlinité s příznivým vodním režimem. V pase západní hranice katastrálního území, ve střední třetině území a západní straně Pavlova Dvora se zde rozkládají černozemě, černozemě v komplexu s regozeměmi a regozemě.

5.2.2.4. Agronomická charakteristika

Katastrální území Bohatá se nachází v nejsušší a nejteplejší oblasti. Na dvou třetinách území se rozkládají úrodné půdy. Jedním z limitujících faktorů je dostatečné množství vody pro rostliny. Nejvhodnější je pro pěstování pšenice, cukrové řepy, kukuřice, jetele či luštěnin. Vhodně se jeví o pro pěstování ječmene a prosa, krmné řepy, tabáku, řepky, máku a konopí.

Na zbývající jedné třetině území se nachází o něco méně produkční vysychavé půdy s nižším sorpčním komplexem a obsahem humusu, vhodné pro pěstování stálých kultur, sadů s ovocem a vinic.

5.2.3. Řízení o začátku pozemkových úprav

V šetření, ve kterém se posuzovala naléhavost a účelnost pozemkových úprav v katastrálním území Bohatá, byl prokázán ukončený Registr obnovené evidence pozemků, prokázání zájmu vlastníků nadpoloviční výměry zemědělské půdy, stupeň velmi nízké ekologické stability i velká rozdrobenost a nepřístupnost zemědělských pozemků. V průběhu přípravného řízení bylo zjištěno, že o provedení pozemkových úprav projevil zájem 59% vlastníků v obvodu pozemkových úprav.

Obvodní pozemkový úřad v Komárně, jako příslušný orgán, podle zákona 330/1991 Sb. o pozemkových úpravách, uspořádání pozemkového vlastnictví, pozemkových úradech, pozemkovém fondu a pozemkových společenstvích nařídil rozhodnutím ke dni 8. 4. 2004 pozemkové úpravy k nemovitostem v katastrálním území Bohatá z důvodu uspořádání vlastnických a užívacích poměrů a odstranění překážek jejich výkonu vyvolaných historickým vývojem před účinností zákona.

Okresní úřad v Komárně dne 24. 2. 2004 nařídil přípravné řízení pozemkových úprav, v rámci kterého obstaral odborné posudky a vyjádření dotknutých orgánů a organizací k možnosti rozvoje v obvodu pozemkových úprav, stanovil obvod pozemkových úprav a prokázal účel uskutečnění pozemkových úprav.

- **Obvod pozemkových úprav**

Obvod pozemkových úprav tvoří hranice katastrálního území Bohatá. Z důvodu projektu komplexních pozemkových úprav byly vyjmuté pozemky v zastavěném území obce, kromě pozemků v části Pavlov Dvor, které byly toho času využívané pro zemědělství a lesní hospodářství, dále byly vyjmuté pozemky a parcely uzavřené mezi železnicí a hranicí zastavěného území a parcely určené územním plánem na stavební účely.

5.2.4. Vypracování a schválení úvodních podkladů

- **Komplexní geodetické zaměření území - zjišťování reálného stavu**

Bylo provedeno od roku 2004 do roku 2006, jeho součástí byly zároveň elaboráty účelného mapování polohopisu a účelného mapování výškopisu.

- **Aktualizace bonitovaných půdně ekologických jednotek**

Byla provedena od roku 2005 do roku 2006. Stanovovala se hodnota pozemků dle předpisu pro pozemkové úpravy, dle mapy bonitovaných půdně ekologických jednotek a v lesích dle podkladů lesních hospodářských plánů.

- **Registr původního stavu**

Od 31. 8. do 5. 10. 2006 byl zveřejněn registr původního stavu sestaveného na základě údajů katastru nemovitostí v obvodě katastrálního území Bohatá. Do registru bylo možné nahlédnout po dobu 30 dní na městském úřadu v Hurbanovo, přičemž bylo možno proti jeho údajům podat písemné námitky ve lhůtě 30 dní. Následně byl registr původního stavu doručen sdružení účastníků a každému z účastníků, jehož pobyt byl znám. Dne 7. 12. 2006 byl registr původního stavu schválen.

- **Všeobecné zásady funkčního uspořádání území a místní územní systém ekologické stability**

Hlavním cílem byla funkční optimalizace pozemků – veřejná a společná zařízení. Tato část projektu navázala na Územní plán města Hurbanovo a vytvořila infrastrukturu okolního města venkovské krajiny v katastrálním území Bohatá.

Byly vypracovány mezi lety 2006 – 2007. Dne 2. 7. 2007 Obvodní pozemkový úřad v Komárně formou veřejné vyhlášky zveřejnil návrh všeobecných zásad uspořádání území a zároveň vyzval účastníky pozemkových úprav, aby se k němu vyjádřili. Schváleny byly ke dni 23. 10. 2007. Zpracovány byly tak, aby v požadované míře dodržely stupeň ekologické stability v daném území a řešili a zajistili všestranný rozvoj daného území. Výsledkem bylo zohlednění hospodářských, sociálních, ochranných, ekologických, historických a estetických podmínek, požadavků účastníků a ekonomických možností na jejich výstavbu.

5.2.5. Návrh a schválení nového uspořádání pozemků projektu pozemkových úprav

- **Zásady pro umístění nových pozemků**

Zásady pro umístění nových pozemků se týkaly hlavně stanovení a dohodnutí principů umístování nových pozemků s dodržáním přiměřenosti nových pozemků k původním a s přihlédnutím na výhody získané projektem pozemkových úprav. Vypracovány byly v průběhu roku 2008. Jejich součástí byl i plán společných zařízení. Ke zveřejnění došlo ode dne 1. 7. 2008 do 17. 7. 2008, formou veřejné vyhlášky, zároveň byly doručeny všem známým vlastníkům. Během stanovené lhůty bylo podáno 7 námitek, které sdružení účastníků na zasedání představenstva posoudilo. Po odsouhlasení nadpoloviční většiny účastníků pozemkových úprav představenstvo označilo námítky za neopodstatněné a návrh odsouhlasilo schválit. Tím vstoupil v platnost dne 5. 9. 2008.

- **Návrh umístění nových pozemků**

Během roku 2008 a začátkem roku 2009 proběhlo jednání s vlastníky a připravil se návrh umístění nových pozemků. Návrh nového stavu byl zpracovaný na základě údajů katastru nemovitostí ke dni 16. 1. 2009, dle zásad umístění nových pozemků a požadavků vlastníků.

- **Rozdělovací plán umístovací a vytyčovací**

Ve smyslu zákona dne 17. 3. 2009 byl formou veřejné vyhlášky zveřejněn projekt pozemkových úprav. Obsahem projektu je zejména rozdělovací plán ve formě umístovacího a vytyčovacího plánu. Ten měl grafickou část – umístění nových pozemků a část písemnou – registr nového stavu.

Do projektu bylo možno po dobu 30 dní nahlédnout na Městském úřadě v Hurbanovo. Zároveň byl projekt i výpis z rozdělovacího plánu doručen sdružení účastníků a všem známým účastníkům pozemkových úprav. Schválen byl dne 2. 6. 2010.

- **Rozhodnutí o omezení účastníků katastrálního území Bohatá**

Ke dni 19. 5. 2009 Obvodní pozemkový úřad jako příslušný orgán omezil rozhodnutím v obvodě projektu pozemkové úpravy v katastrálním území Bohatá způsob využívání pozemků a následující činnosti: měnit způsob využití pozemků, zřizovat, měnit, nebo zrušit vodohospodářská zařízení, stavby na dotknutých pozemcích, vinice, ovocné sady, stromovou zeleň v krajině a vykonávat podobné zásahy do uspořádání půdního fondu.

- **Rozhodnutí o schválení projektu pozemkových úprav v katastrálním území Bohatá**

Okresní pozemkový úřad v Komárně, jako příslušný orgán, podle zákona č. 330/1991 Sb. o pozemkových úpravách, uspořádání pozemkového vlastnictví, pozemkových úřadech, pozemkovém fondu a pozemkových společenstvích ve znění pozdějších předpisů rozhodl o schválení projektu pozemkových úprav v katastrálním území Bohatá. Okresní pozemkový úřad po schválení úvodních podkladů a to registru původního stavu ze dne 7. 12. 2006, schválení všeobecných zásad funkčního uspořádání území ze dne 23. 10. 2007 a dohodnutých zásad umístění nových pozemků ze dne 24. 9. 2008 zadal vypracování projektu pozemkových úprav. Skládá se z:

- 1) průvodní zprávy, jež obsahuje rekapitulaci konání pozemkových úprav
- 2) ze schválených úvodních podkladů
- 3) z návrhu uspořádání pozemků v obvodě pozemkových úprav, který obsahuje geodetické činnosti

Projekt pozemkových úprav byl zveřejněn veřejnou vyhláškou v městě Hurbanovo od 19. 3. 2009 do 20. 4. 2009, přičemž dne 19. 3. 2009 byl doručený sdružení účastníků. Současně byl každému účastníkovi, jehož místo pobytu bylo známo, doručen výpis z rozdělovacího plánu.

V rozhodnutí bylo udáno poučení o přípustném odvolání proti rozhodnutí do 15 dní ode dne jeho doručení na zdejším okresním pozemkovém úřadu veřejnou vyhláškou – vyvěšením na úřední tabuli zdejšího úřadu po dobu 15 dní. Poslední den této lhůty byl dnem doručení. Současně bylo toto rozhodnutí zveřejněno na úřední tabuli města Hurbanovo.

V zákonem určené lhůtě, byly podané námitky v počtu 57. Ty byly následně projednány s představenstvem sdružení účastníků. 44 námitek bylo vyřešeno, zbylých 13 byly projednávány a postoupeny Krajskému pozemkovému úřadu v Nitře, který o námitkách rozhodl tak, že jim nevyhověl.

Proti rozhodnutí bylo dále podané odvolání, jehož odvolacím orgánem bylo Ministerstvo zemědělství Slovenské republiky. Ten odvolání zamítl a rozhodnutí Krajského pozemkového úřadu potvrdil. Po schválení projektu následovalo vykonání projektu pozemkových úprav.

5.2.7. Schválení projektu pozemkových úprav

Obvodní pozemkový úřad v Komárně jako příslušný orgán, podle zákona č. 330/1991 Sb. nařídil vykonání projektu pozemkových úprav v katastrálním území Bohátá, města Hurbanovo. V odůvodnění je uvedeno rozhodnutí ze dne 8. 3. 2010, které nabylo právoplatnosti 2. 6. 2010.

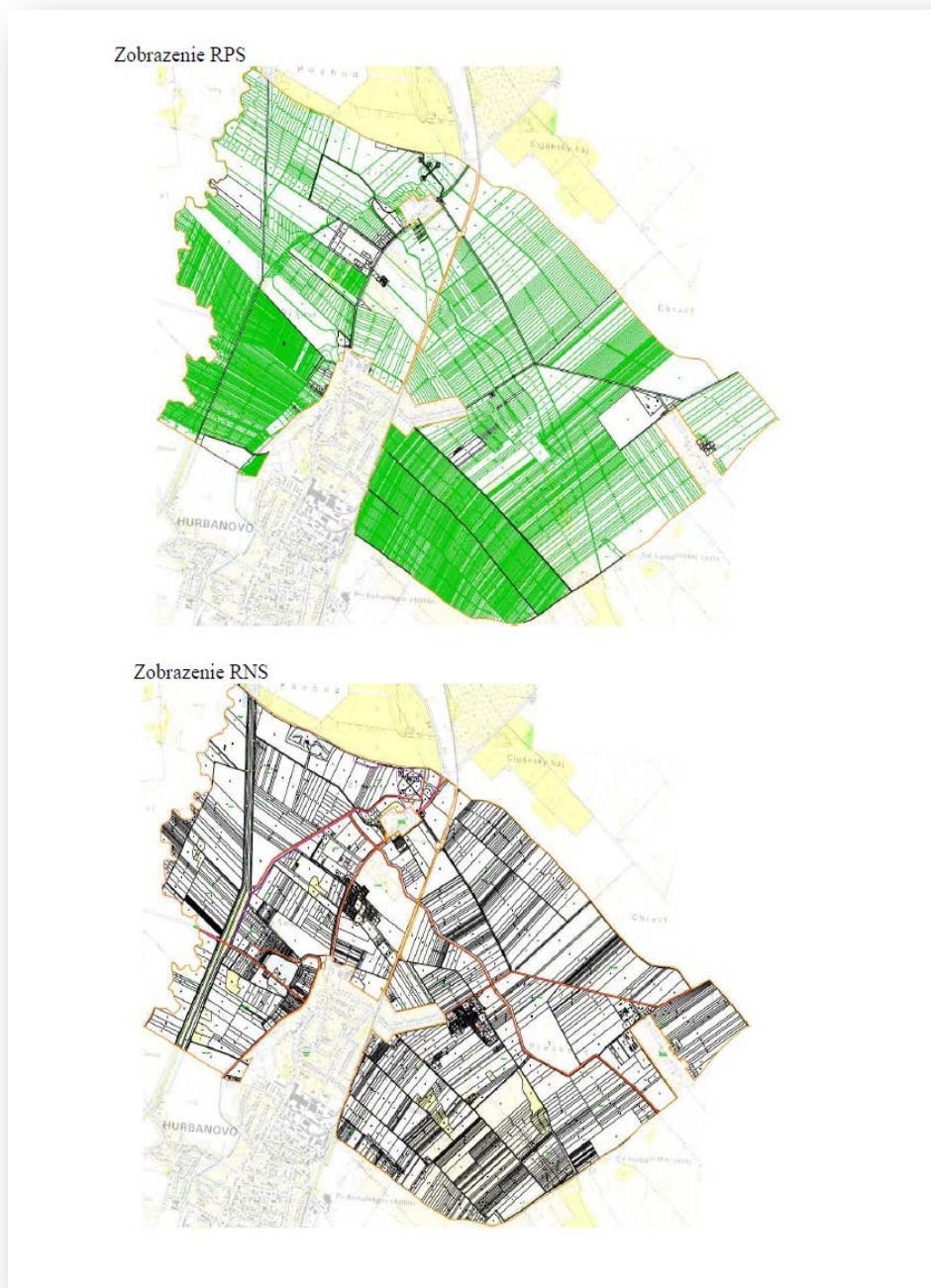
Vykonání projektu pozemkových úprav spočívá ve vytýčení významných vybraných podrobných lomových bodů hranic nových pozemků v terénu, odevzdání vytýčených lomových bodů vlastníkům a uživatelům ode dne 23. 10. 2009 do 25. 11. 2010 a následném vyhotovení rozdělovacího plánu ve formě obnovy katastrálního operátu novým mapováním.

Po dohodnutí se sdružením účastníků pozemkových úprav, byl vypracovaný postup přechodu na hospodaření v novém území, v dohodnutém termínu ke dni 11. 5. 2010, který se připojil k nařízení a spolu s ním byl zveřejněn. Dne 7. 6. 2010 bylo nařízeno vykonání pozemkových úprav.

- **Vykonání projektu pozemkových úprav**

Ke dni 18. 3. 2011 Okresní pozemkový úřad v Komárně schválil rozhodnutím vykonání projektu pozemkových úprav.

Rozhodnutí o schválení vykonání projektu pozemkových úprav vstoupilo v platnost ke dni 1. 4. 2011. K tomuto dni účastníci pozemkových úprav nabývali vlastnictví k novým pozemkům. Zároveň zanikly všechny dosavadní nájemné vztahy na pozemcích a začalo hospodaření v novém uspořádání podle projektu pozemkových úprav.

Obr. č. 10 Porovnanie rozdelenia územia pred a po projekte pozemkových úprav v katastrálnom území Bohatá (PPÚ k. ú. Bohatá, 2004 - 2011).

Výběr kritérií

- **Legislativa pozemkových úprav**

S účinností zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, neboli zákona o půdě, dodnes dochází v České i Slovenské republice ke zlepšení péče o zemědělské a lesní půdy v souladu s obnovením původních vlastnických vztahů k půdě, hospodářským rozvojem venkova a požadavky k tvorbě krajiny a životního prostředí.

V České republice se pozemkové úpravy provádějí podle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku. Současně zde existuje vyhláška č.13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav.

Ve Slovenské republice se při pozemkových úpravách postupuje podle zákona č. 330/1991 Sb., o pozemkových úpravách, uspořádání pozemkového vlastnictví, pozemkových úřadech, pozemkovém fondu a pozemkových společenstvích ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška pro postup k provedení pozemkových úprav zde prozatím nebyla vydána.

- **Metodika pozemkových úprav**

Bohatým vývojem prošla i metodika pozemkových úprav. V České republice se pozemkové úpravy provádějí dle Metodického návodu pro provádění pozemkových úprav, společné pro geodetické a projekční činnosti. Ve Slovenské republice je tomu naopak. Geodetické činnosti se provádějí dle Metodického návodu k vykonávání geodetických činností pro projekt pozemkových úprav, činnosti projekční dle Metodických standardů k projektování pozemkových úprav.

- **Úřady pro pozemkové úpravy**

O pozemkových úpravách v České republice rozhodují pozemkové úřady, v místech příslušných daným katastrálním územím a organizují jejich realizaci v rozsahu stanoveném zákonem. Soustavu pozemkových úřadů Ministerstva zemědělství jako organizační složky státu tvoří Státní pozemkový úřad, podle zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a změně některých souvisejících zákonů, který nabyl účinnosti 1. 1. 2013.

Tím došlo ke spojení dosavadní soustavy pozemkových úřadů a agend Pozemkového fondu České republiky. Ve Slovenské republice byly podle zákona č. 180/2013 Sb., o organizaci místní státní správy a o změně doplnění některých zákonů ke dni 30. 9. 2013 zrušeny obvodní pozemkové úřady, které rozhodovaly o pozemkových úpravách. Jejich kompetence přešla na okresní úřady, pozemkové a lesní odbory a odbory opravních prostředků i referáty zemědělství.

- **Formy pozemkových úprav**

V České republice v současné době existují dvě formy pozemkových úprav a to komplexní pozemkové úpravy (KoPÚ) a jednoduché pozemkové úpravy (JPÚ). Ve Slovenské republice se ve velké míře nejčastěji zpracovávají projekty pozemkových úprav (PPÚ), které můžeme označit za komplexní pozemkové úpravy, méně pak jednoduché pozemkové úpravy (JPÚ).

- **Cíl pozemkových úprav**

Pozemkové úpravy jak v České, tak Slovenské republice jsou souhrnem mnoha činností, jejichž cílem je vytvoření ucelených hospodářských jednotek za účelem snížit nadměrnou fragmentaci území, zpřístupnění nových pozemků, uspořádání a vyjasnění vlastnických práv a zajištění celospolečenských požadavků k ochraně a tvorbě krajiny a životního prostředí.

- **Obvod pozemkových úprav**

V obou zemích se projekty pozemkových úprav zpracovávají pro celá katastrální území, která zároveň tvoří obvod pozemkových úprav. Jsou zvolena tak, aby zahrnovala problematická místa v území, popřípadě navázala na sousední katastrální území. Hranice obvodu pozemkové úpravy bývá rozdělena na vnitřní a vnější. Z obvodu pozemkových úprav bývají vyloučena zastavěná území a intravilán.

- **Účastníci pozemkových úprav**

Účastníky pozemkových úprav jsou v České republice vlastníci pozemků podléhající pozemkovým úpravám, fyzické a právnické osoby, jejichž vlastnická nebo jiná práva mohou být dotčena obec a stavebník. V Slovenské republice jsou mezi účastníky navíc nájemci pozemků podléhající pozemkovým úpravám, správce lesního majetku ve vlastnictví státu a Slovenský pozemkový fond.

- **Doba trvání pozemkových úprav**

Doba zpracování projektu komplexních pozemkových úprav v České republice v průměru činí 3-5 let, přičemž doba zpracování pro jednoduché pozemkové úpravy činí 2-3 roky. Výměra katastrálních území se pohybuje okolo 600 hektarů. Doba pro zpracování projektu pozemkových úprav na Slovensku je mnohem delší, v průměru 8 – 12 let, což může být v některých případech odůvodněno větší výměrou katastrálních území, které činí v průměru 1000 hektarů.

- **Přiměřenost původních a nových pozemků**

V České republice pozemkové úřady navrhují vlastníkům nové pozemky tak, aby odpovídaly původním pozemkům přiměřeně cenou, výměrou, vzdáleností i druhem pozemku. Je uváděno, že je cena, výměra a vzdálenost přiměřená, pokud není ve srovnání s původní cenou nižší nebo vyšší o více než 4%, 10% a 20%. V porovnání s Českou republikou jsou ve Slovenské republice vlastníkům zemědělských pozemků navrhovány nové pozemky přiměřeně ku ceně a výměře nižší nebo vyšší 10 %.

- **Financování pozemkových úprav**

Pozemkové úpravy jsou v České i Slovenské republice jedním z klíčových faktorů pro rozvoj venkova. Dle zákonů o pozemkových úpravách jsou z velké části financované ze státního rozpočtu. Na úhradě pozemkových úprav se podílejí i účastníci pozemkových úprav, nebo jiné fyzické a právnické osoby, mající zájem na jejich provedení. V důsledku stavební činnosti hradí náklady stavebník. Největším zdrojem financí jsou však strukturální fondy Evropské unie, jejichž příjemci jsou pozemkové a okresní úřady. Prostřednictvím svých operačních programů má za cíl snižovat rozdíly mezi členskými státy Evropské unie.

- **Zahájení pozemkových úprav**

V České i Slovenské republice se pozemkové úpravy zahajují buďto posouzením pozemkových a okresních úřadů a na základě vlastního rozhodnutí, nebo na základě žádosti nadpoloviční většiny vlastníků řešených zemědělských pozemků v obvodu pozemkové úpravy. V tomto případě musí být projekt pozemkových úprav zahájen vždy.

Česká republika

Zahájení pozemkových úprav se oznamuje formou veřejné vyhlášky a zároveň se doručuje všem známým účastníkům do vlastních rukou. Současně se se zahájením pozemkových úprav svolává úvodní jednání, na kterém jsou vlastníci zemědělských pozemků seznámeni s principem, možnostmi a obvodem pozemkových úprav. Zároveň je z nadpolovičních řad vlastníků zvolen sbor zástupců, jehož počet musí být lichý. Ten zastupuje vlastníky, posuzuje plán společných zařízení i návrh pozemkových úprav před svým zánikem.

Následuje podrobný průzkum přírodních poměrů, analýza celého území v obvodu pozemkových úprav a přípravné geodetické práce, při kterých se šetří obvod pozemkových úprav. Při zpracování soupisu nároků se každému vlastníkovi v katastrální mapě vyznačují pozemky, vstupující do pozemkových úprav. Ty tvoří takzvaný nárok. Plán společných zařízení je schvalován na veřejném zasedání, v daných katastrálních územích, sborem zástupců a obecním zastupitelstvem. Jeho obsahem je návrh polních cest, vodohospodářská, protierozní a ekologická opatření.

Při projednávání návrhu nových pozemků se postupuje dle požadavků vlastníků. Vypracován musí být dle kritérií přiměřenosti a to ceny, výměry, vzdálenosti a pokud možno i druhu pozemku. Po uplynutí lhůty 30 dní, po které byl návrh pozemkových úprav vystaven, je svoláno závěrečné jednání, na kterém je zhodnocen projekt pozemkových úprav a o kterém bude vydáno první rozhodnutí o schválení pozemkové úpravy. To vše až po splnění zákonné podmínky a to schválení návrhu pozemkových úprav $\frac{3}{4}$ vlastníků dotčených zemědělských pozemků. Toto rozhodnutí je oznámeno veřejnou vyhláškou a zároveň je doručeno všem známým účastníkům. Následně je vytvořena nová digitální mapa podle schváleného návrhu.

Rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv je druhým rozhodnutím. Taktéž je oznámeno veřejnou vyhláškou a doručeno všem účastníkům. Pro vlastníky zemědělských pozemků se toto rozhodnutí stává listinou pro nové pozemky, na jejichž podkladě se nový stav zapisuje do katastru nemovitostí. Následuje realizace navržených opatření pozemkových úprav, a to zejména vytyčení nových hranic pozemků, plán společných zařízení či další opatření, která byla schválena v návrhu pozemkových úprav.

Slovenská republika

V průběhu řízení o pozemkových úpravách se po rozhodnutí o povolení nebo nařízení pozemkových úprav začíná s oceňováním pozemků a porostů, vyhotovují se seznamy vlastníků a uživatelů zemědělských pozemků a další důležité úvodní podklady. V přípravném řízení je zřízen okresními úřady a obcemi přípravný výbor, jenž například stanovuje obvod pozemkových úprav i požadavky vlastníků. Zaniká při zvolení sdružení účastníků, které spolupracuje při přípravě úvodních podkladů, projektu pozemkových úprav a postupu jeho vykonání. Následně se zjišťuje reálný stav přesným geodetickým zaměřením, aktualizují se bonitované půdně ekologické jednotky a sestavuje se registr původního stavu. Ten se skládá z geodetických a popisných informací.

Po schválení úvodních podkladů a to registru původního stavu, všeobecných zásad funkčního uspořádání území a dohodnutých zásad umístění nových pozemků je zadáno vypracování projektu pozemkových úprav, který obsahuje návrh nového uspořádání území s dodržением přiměřenosti nových pozemků k pozemkům původním. Skládá se z plánu veřejných a společných zařízení, které obsahují ekologická, protierozní a vodohospodářská opatření i opatření zajišťující přístup k pozemkům, dále umístění náhradních pozemků a místního územního systému ekologické stability. Výsledkem projektu je rozdělovací plán ve formě umístovacího a vytyčovacího plánu, rozdělen na grafickou část, která zahrnuje umístění nových pozemků a část písemnou, zahrnující registr nového stavu.

Návrh projektu pozemkových úprav se následně zveřejňuje po dobu 30 dní veřejnou vyhláškou a zároveň se doručuje všem známým účastníkům pozemkových úprav. Souhlasí li s vystaveným projektem 2/3 účastníků pozemkových úprav, je splněna zákonná podmínka, projekt se schválí a následně se přistoupí k jeho vykonání. Dnem právoplatnosti rozhodnutí o vykonání projektu pozemkových úprav se nabude vlastnictví k zemědělským pozemkům nebo právo na vyrovnání dle rozdělovacího plánu. Ten lze definovat jako listinu, podle které se konají změny v katastru nemovitostí. Výsledkem pozemkových úprav je vytyčení nových pozemků, obnova katastrálního operátu novým mapováním a realizace veřejných a společných zařízení.

Pozemkové úpravy jsou fenomén, který si vynutil život člověka v zemědělské krajině (*Urban a kol., 2012*). Z výše uvedených skutečností se dá říci, že až na pár výjimek jsou pozemkové úpravy v České republice, i co se obsahové stránky týče, velmi podobné pozemkovým ve Slovenské republice. Jak uvádí *Muchová a Antal (2013)* ze států Evropské unie se vývoj pozemkových úprav v České republice, i na základě historického hlediska, nejvíce přibližuje Slovenské republice, ačkoliv zde převládá vyšší fragmentace zemědělských pozemků. Po roce 1989, došlo v obou státech, k obnovení otázky soukromého vlastnictví. *Geissé a kolektiv (2004)* toto období označuje jako zrovnoprávnění forem vlastnictví, kdy se vytvořily základní předpoklady pro přechod na tržní ekonomiku a podmínky pro stabilizaci hospodářských, sociálních a ekologických podmínek venkova.

V následujícím vývoji pozemkových úprav bylo potvrzeno, že odtržení lidí od osobního vztahu k půdě bylo příliš dlouhé na to, aby se tyto přirozené vazby a dědictví po předcích zcela obnovily (*Váchal a kol., 2011*). Původním záměrem bylo, v co nejkratším čase vyhotovit projekty pozemkových úprav v rozsahu celého státu v rámci České a Slovenské republiky. V České republice se po roce 1991 začaly pozemkové úpravy provádět především pro účely urychleného vydání půdy hospodařícím zemědělcům. Postupně pak přešly ve formu komplexního řešení území, až do současnosti.

Ve Slovenské republice se toto ukázalo, vzhledem k míře technických nesrovnalostí v evidenčním systému katastru nemovitostí a rozsahu rozdílů mezi právním a skutečným stavem jako nereálné (*Muchová; Antal, 2013*). Roku 1992 proto byla přerušena většina zahájených pozemkových úprav, na dobu deseti let a vydána nařízení k urychlení a zkvalitnění procesu zjišťování a evidence právních vztahů k nemovitostem. Výsledkem se stalo sestavení registru obnovené evidence pozemků, s jehož platností mohou být zahájeny pozemkové úpravy pouze v těch katastrálních územích, kde je zapsán. Je všeobecně známo, že se v současné době realizace pozemkových úprav v České republice zaměřuje na plán společných zařízení, zatímco ve Slovenské republice je těžiště problematiky zaměřeno na vykonávání geodetických činností. *Jusková a Muchová (2013)* uvádí, že komplexní pozemkové úpravy jsou v České republice provedeny na až 26 % území zemědělského půdního fondu, zatímco ve Slovenské republice pouze na 12 %.

V České republice navíc převládá vyšší počet vystavěných polních cest, jejichž délky převyšují o 1951 km a rozsah protierozních a ekologických opatření o 1916 ha než ve Slovenské republice.

Následující data jsou založena na údajích Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního z roku 2013 a článku Pozemkových úprav od Ing. Josefa Urbana a jeho kolektivu z roku 2012.

Časové rozlišení dokončených projektů pozemkových úprav se zápisem do katastru nemovitostí											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	<i>Celkem</i>
<i>ČR</i>	111	95	90	86	128	121	122	151	148	146	1198
<i>SR</i>	12	2	4	2	7	45	20	25	40	40	197

Tab. č. 5 Počet komplexních pozemkových úprav v České a Slovenské republice mezi lety 2003 – 2012 (*Jusková; Muchová, 2013*).

Porovnání	ČR	SR
<i>Průměrný počet spolumajitelů na 1 pozemek</i>	1.59	11.11
<i>Počet vlastnických vztahů</i>	10.15 ml.	97.95 ml.
<i>Počet pozemků</i>	22.95 ml.	8.82 ml.
<i>Průměrná velikost pozemku</i>	0.34 ha	0.56 ha
<i>Počet vlastníků</i>	6.69 ml.	4.18 ml.
<i>Počet katastrálních území</i>	13 026	3559
<i>Rozloha státu</i>	78 866 km ²	49 036 km ²

Tab. č. 6 Porovnání vlastnictví České a Slovenské republiky (*Jusková; Muchová, 2013*).

Zemědělský půdní fond na Slovensku lze charakterizovat vyšší rozdrobeností parcel, různým charakterem vlastnictví, vyšším počtem vlastnictví i menšími spoluvlastnickými podíly než tomu je v České republice (*Růžičková, 2006*). Uvedené skutečnosti nám umožňují říci, že vyšší fragmentace pozemků, pozastavení prací v roce 1992 na dobu deseti let, malý počet vykonaných projektů pozemkových úprav i realizace plánu společných zařízení na nižší úrovni ve Slovenské republice, činí pozemkové úpravy v České republice mnohem úspěšnější.

6. Závěr

Pozemkové úpravy v České a Slovenské republice jsou pojímány podobným způsobem, jelikož vycházejí ze společné historie a současného stavu. Území Čech a Slovenska již od 16. století spadalo pod habsburskou monarchii. Po dlouhých staletích válek a utlačování prostých obyvatel ze strany feudálů, docházelo po roce 1848, kdy bylo zrušeno poddanství, k přidělování půdy poddaným. Tímto okamžikem se stali majiteli do té doby obhospodařovaných pozemků, nicméně bylo toto vlastnictví půdy spojováno se značnými finančními problémy, které vedly k zadlužení. Současně však docházelo k čím dál většímu dělení a prodeji zemědělských pozemků. Roztříštěnost pozemkové držby byla v České republice způsobována i dědictvím, kdy byly zemědělské pozemky svěřovány nejstaršímu synovi, přičemž ve Slovenské republice se dědictví rozdělovalo mezi všechny potomky stejným dílem. Od roku 1867, kdy se území České a Slovenské republiky stalo součástí Rakouska – Uherska, se potřeba scelovacích prací stávala čím dál tím více naléhavější. Po rozpadu Rakouska – Uherska došlo roku 1918 ke vzniku Československé republiky a k začátku více než sedmdesátileté společné historie. V dějinách českého a slovenského národa, během období 1914 – 1945, nebyl vzhledem k událostem světových válek na vykonávání pozemkových úprav čas ani peníze.

Příznivý čas nastal až po roce 1945, nicméně se zde s nástupem komunismu změnil jejich účel na základní prostředek obživy, ve snaze udržení soběstačnosti, ve výrobě potravin. Po konfiskaci majetku Němců, Maďarů a nepřátel Československého státu, zemědělskou půdu následně obsadili obyvatelé Československého státu. Postupné osidlování pohraničí a budování socialistického zemědělství, vstupovalo do popředí politického řešení zemědělské problematiky.

Po roce 1948 nastalo období vykonávání pozemkových úprav, jež podstatnou mírou, ovlivňovalo vývoj našeho zemědělství, s cílem zavést socialistickou zemědělskou výrobu neboli združstevňování. Pozemkové úpravy v Československé republice v době socializace prodělaly 3 hlavní etapy vývoje. Během nich zde bohužel docházelo k narušování ekologické stability, ohromné devastaci zemědělského půdního fondu větrnou a vodní erozí, snížení produkční schopnosti půd i narušení krajinného rázu.

Jedinou cestou k nápravě tohoto stavu se po roce 1989 staly pozemkové úpravy neboli projekty krajinného inženýrství. Po roce 1991 se v Československé republice objevily první pokusy k odstranění historických deformací ve struktuře vlastnictví půdy a vývoj krajiny se začal ubírat novým směrem. Už od počátku však projekty pozemkových úprav doprovázela nedůvěra související s historickými zkušenostmi, kdy stát zasahoval neoprávněně do vlastnických práv. V České republice se od tohoto roku zpracovávaly projekty pozemkových úprav, ať už jednoduchých nebo komplexních, nicméně neustále. Ve Slovenské republice však byly projekty pozastaveny po dobu deseti let, což vysvětluje i o hodně menší počet vykonaných pozemkových úprav.

Až na drobné nesrovnalosti si je současný stav projektů pozemkových v České a Slovenské republice velmi podobný. Vychází totiž ze stejného federálního zákona k zemědělské půdě. Oba státy vykonávají pozemkové úpravy podle své legislativy, nicméně zajímavostí je, že slovenská metodika svým způsobem přebrala české poznatky, které následně uzpůsobila podmínkám své krajiny. Stav pozemkových v České republice je však na mnohem vyšší úrovni a to nejen počtem vykonaných pozemkových úprav, ale množstvím zrealizovaných společných zařízení. Je nutné podotknout, že činnost pozemkových úprav bude i nadále podléhat určitým politickým představám v určitém období vývoje společnosti, a to nejen na území České a Slovenské republiky. Důležitou roli bude i v budoucnu nadále sehrávat agrární politika státu a především politika Evropské unie.

7. Literatura a zdroje

1. Augusta, P., Honzák, F. (1989) Jak se žilo ve starověku. 1. vyd. Praha. Nakladatelství Albatros, 142s.
2. Cílek, V. (2006) Tsunami je stále s námi. Eseje o klimatu, společnosti a katastrofách. 1. vyd. Nakladatelství Alfa Publishing, 344s. ISBN: 80-86851-22-2.
3. Demo, M., Bielek, P., Džatko, M., Lacko-Bartošová, M., Juráni, B., Vilček, J., Geisbacher, J. (1998) Usporiadanie a využívanie pôdy v poľnohospodárskej krajine. Nitra: Slovenský pozemkový úrad, 302 s.
4. Doležal, P., Pavlík, M., Střítecký, L., Dumbrovský, M., Martének, J. (2012) Metodický návod k provádění pozemkových úprav. Aktualizovaná verze k 1. 5. 2012. Praha: Agroprojekt s.r.o., Ministerstvo zemědělství – Ústřední pozemkový úřad, 125s.
5. Dumbrovský, M., Mezera, J. (2000) Metodický návod pro pozemkové úpravy a související informace. 1.vyd. Praha: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy Praha, 189s. ISSN: 1211-3972.
6. Dumbrovský, M., Mezera, J., Střítecký, L., Burian. Z. (2004) Metodický návod pro vypracování návrhů pozemkových úprav- 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, Ústřední pozemkový úřad, 190s.
7. Foral, J. (2006) Pozemkové úpravy. Modul 01. Praha: České vysoké učení technické, 140s.
8. Geissé, E., Janoušková, L., Kucejová, J., Kemény, V., Matejka, P., Tekel, M., Vaněk, J. (2004) Metodický návod. Všeobecná část konanie o začatí pozemkových úprav a príprava realizácie spoločných zariadení a opatrení. Bratislava: Ministerstvo poľnohospodárstva Slovenskej republiky, 85s.
9. Honl, I., Procházka, E. (1981) Úvod do dějin zeměměřičství I. – Starověk. 1.vyd. Praha: Ediční středisko Českého vysokého učení technického, 117s.
10. Jonáš, F., Dobiáš, J., Karlubíková, E., Urbanová, M. (1990) Pozemkové úpravy. 1. vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1990, 512s. ISBN:80-209-0106 – x.
11. Jusková, K., Muchová, Z. (2013) Land consolidation as an instrument for land ownership defragmentation in the Czech Republic and Slovakia. Nitra: Slovak Univerzity of Agriculture in Nitra: p. 444-448.

12. Jůva, K., Burian, Z., Krejčíř, J., Šarapatka, B. (1978) Pozemkové úpravy. 1. vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 255s.
13. Kemény, V., Vanek, J., Czikhardt, N., Gabaj, L., Hudecová, L., Sadloň, R., Suchý, L. (2000) Metodický návod na vykonávanie geodetických činnosti pre projekt pozemkových úprav. Bratislava: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky a Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, 100s.
14. Látečka, M. (2000) Pozemkové úpravy a cesty. 1. vyd. Nitra: SPU Nitra, 192s. ISBN: 80-7137-698-1.
15. Low, J., Míchal, I. (2003) Krajinný ráz. 1. vyd. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce s.r.o., 552s. ISBN: 80-86386-27-9.
16. Muchová, Z., Antal, J. (2013) Pozemkové úpravy. 1. vyd. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 336s. ISBN: 978-80-552-1130-5.
17. Němčenko, N. (1967) Dějiny pozemkových úprav I. 1. vyd. Praha: České vysoké učení technické, 24 s.
18. Němčenko, N. (1970) Dějiny pozemkových úprav II. 1. vyd. Praha: České vysoké učení technické, 41s.
19. Němeček, J. ed. a kol. (1975) Pozemkové úpravy. 1. vyd. Praha: České vysoké učení technické, 300s.
20. Ossko, A., Sonnenberg, J. K. B. (2002) Rural Land Markets in Central and Western Europe. Federation of Surveyors (FIG XXII International Congress, Washington D. C. USA, April 19-26.
21. Podhradská, J. ed. a kol. (2006) Projektování pozemkových úprav. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita. 217s. ISBN: 80-7375-011-2.
22. Pozemkové úpravy (2010) Nástroj pro udržitelný rozvoj venkovského prostoru. 2. aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo zemědělství, 32s. ISBN 978-80-7084-944-6.
23. Růžičková, J. (2006) ÚSES – zelená páteř krajiny. ÚSES a projekty pozemkových úprav na Slovensku – aktuální stav a metodické aspekty. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 7s.
24. Rybársky, I., Geissé, E., Švehla, F. (1991) Pozemkové úpravy. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľství ALFA, 357 s. ISBN: 80-05-00873-2.
25. Sklenička, P. (2003) Základy krajinného plánování. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 321s. ISBN: 80-903206-0-0.

26. Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí České republiky (2014) Praha: Český úřad zeměměřičský a katastrální, 86s. ISBN: 978-80-86918-69-3.
27. Štatistická ročenka o podneme fondě v SR podle údajov katastra nehnuteľností (2014) Bratislava: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, 130s. ISBN: 978-80-85672-98-5.
28. Toman, F. (1995) Pozemkové úpravy. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 144s. ISBN: 80-7157-148-8.
29. Toušek, V., Smolová, I., Fňukal, M., Jurek, M., Klapka, P. (2005) Česká republika. Portréty krajů. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 136s. ISBN: 80-239-6305-8.
30. Urban, J., Dobrucká, A., Bujňák, J., Vaněk, J., Vašek, A. (2012) Pozemkové úpravy. Nástroj na riešenie rozdrobenosti pozemkového vlastníctva, revitalizáciu krajiny a rozvoj vidieka. Bratislava: Komora pozemkových úprav SR, 44s.
31. Váchal, J., Němec, J., Hladík, J. (2011) Pozemkové úpravy v České republice. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, Ústřední pozemkový úřad, VÚMOP, 207s. ISBN: 80-903489-8-9.
32. Vaněk, J., Hudecová, L., Hatalová, M., Horníková, I., Návrtilová, D., Uhlík, V., Urban, J., Vašek, A. (2008) Metodický návod na vykonávanie geodetických činností pre projekt pozemkových úprav. Bratislava: Úrad geodézie, kartografie a katastra nehnuteľností Slovenskej republiky a Ministerstvo poľnohospodárstva Slovenskej republiky, 166s.
33. Vlasák, J., Bartošková, K. (2007) Pozemkové úpravy. 1. vyd. Praha: České vysoké učení technické, 168s. ISBN: 978-80-01-03609-9.
34. Zeman, K. (2013) Vývoj vlastníctví k půdě a souvisejících procesů na území ČR od roku 1918 do současné doby. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická. Nakladatelství Oeconomica, 316s. ISBN: 978-80-245-1915-9.

Legislativní předpisy

Ústavní zákon, kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé federativní republiky a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci.

Zákon č. 330/1991 Sb., o pozemkových úpravách, uspořádání pozemkového vlastnictví, pozemkových úřadech, pozemkovém fondu a o pozemkových společnostech ve znění pozdějších předpisů, § 1.

Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, § 2.

Zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů.

Zákon č. 180/2013 Sb., o organizaci místní státní správy a o změně doplnění některých zákonů.

Vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav.

Elektronické zdroje

AGROPOZ V. O. S. [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z:

<http://www.agropoz.cz/pu.html>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. [cit. 2015-03-07]. Dostupné z:

[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/BC00299002/\\$File/1300721401.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/BC00299002/$File/1300721401.pdf)

EAGRI.CZ [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100056360.html>

<http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100056364.html>

<http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100056366.html>

<http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100056367.html>

LAND MANAGEMENT [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z:

<http://www.la-ma.cz/?p=33>

<http://www.la-ma.cz/?p=35#more-35>

POZEMKOVÝ ÚRAD [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:

<http://www.pozemkovyurad.sk/index.php?start&choice=7&office=38&sbm=872>

PROFINI [online]. [cit. 2015-03-07]. Dostupné z:

<http://www.profini.sk/pocet-obyvateľov-sr-k-31-marcu-2014/>

PROGRESS CAD ENGINEERING [online] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z:

<http://www.pce.sk/clanky/pozuprav.htm>

VYVLASTNENIE [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:

<http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-pozemkovych-upravach-usporiadani-pozemkoveho-vlastnictva-pozemkovych-uradoch-pozemkovom-fonde-a-o-pozemkovych-spolocenstvach/>

ZÁKONY PRE LUDI [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:

<http://www.zakonypreludi.sk/zz/1991-330>

ZEMĚMĚŘIČ [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z:

<http://www.zememeric.cz/default.php?/6+7-01/nav-duvpsp.htm>